

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina enake mesečne Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Poraz španskega režima

Parlamentarne volitve v Španiji še niso končane, ker se bodo skoro za polovico mandatov vršile še ožje volitve. Republikanske stranke, ki so šle v nedeljsko volilno bitko razcepljene in med seboj sprte, se sedaj pogajajo, da bi se za ožje volitve strnile v skupno fronto. Vprašanje je, ali se bo ta namera posrečila. Pa tudi če se posreči, je gotovo, da ožje volitve ne bodo mogle bistveno popraviti situacije, kakršno so ustvarile nedeljske volitve. Te pa so prinesle ne le poraz, marveč popoln polom dosedanjega republikanskega režima, osnovanega na doktrinarnem socializmu. Končale so z zmago desničarskega bloka, ki kot celota sicer ni izrazito protirepublikanski, ki pa v njem načelno nasprotniki republike brez dvoma igrajo vodilno vlogo. Vrh tega vse frakcije desničarskega bloka soglasno odklanjajo politične smernice dosedanjega levičarskega režima. Ta je z volitvami definitivno pokopan, tudi če se republikanec še posreči ohraniti republikansko obliko vladavine, kar pa tudi še ni gotovo.

Izd španskih volitev evropske javnosti ni presenetli. Mnogi so sicer pričakovali od levičarskih strank več odpornosti, da pa mora priti v Španiji do preokreta na desno, o tem menda ni nihče dvomil. Vzrokov za poraz dosedanjega režima je cela vrsta; nekateri so splošno politični, kakor jih opazujejo povsod po svetu, drugi pa so nastali še iz posebnih španskih razmer.

Nedeljske volitve so bile prve redne volitve, od kar je Španija spremenila svojo vladavino in postala republika. Mase prebivalstva v republiki niso našle raja, ki so jim ga obetali in so ga pričakovale tudi same. Razočaranje množic po takih velikih preobratih je zelo običajna stvar. Zgodovina vseh narodov pozna to valovanje med navdušenjem in razočaranjem širokih množic, med vse prevračajočim zaletom in reakcijo nanj. Razlika sta le obseg in oblika reakcije, kakršna sta pa temperament in politična razsodnost naroda, pa tudi sposobnost in energija ljudi, ki so prekrat izživali in potem prevzeli državni krmilo v svoje roke.

Španija je dobila novo vladavino in nov režim v dobi svetovne gospodarske krize, ki tudi tej deželi ni prizanesla. Ako vidimo, kako so gospodarske in socialne težave odločilno vplivale na volitve pri narodih, ki so politično mnogo bolj zreli od Špancev, se pač ne moremo čuditi, ako so preproste množice španskega prebivalstva vse te stiske bolj in bolj beležile na račun republikanskega režima ter se mu v vedno večji izmeri odtujevale. Res ta čas tudi stari, trdni režimi niso mogli obvladati krize, toda kakor skoro povsod, tudi v Španiji preprosti volilec tega ni domel, marveč se je začel odvrčati od svojih doverljajev in volil je prišel v kritizirajoči opozicijski tabor.

Levičarski socialistični eksperimenti so danes povsod nepopularni, tudi če se morda pojavljajo le v obliki programatičnih zahtev. Ne da se tajiti, da je vso Evropo zajel nekaj antimarxistični val, ki se tudi ob španskih mejah ni ustavil. Močno je vplival na špansko javno mnenje, čeprav se tega morda samo ni zavedalo. Dosedanji režim v Španiji pa je bil zlasti v zadnjem času močno socialističen, saj je imela socialna demokracija v njem glavno besedo. Tako so volitve vsaj v neki meri tudi odraz tega splošnega odvrčanja od marxizma.

Dosedanji španski režim pa je v veliki meri tudi sam kriv svojega poraza. Parlament, ki je izšel iz volitev takoj po izvedbi republike, se je proglasil za ustavodajno skupščino in si je nadel nalogo, da da državi novo, seveda najpopolnejšo ustavo. Menda so se vse ustavodajne narodne skupščine na svetu odlikovale po tem, da so strašno dolgo zborovale, pa silno malo konkretnega zaključile. Španska ustavodajna skupščina je prav gotovo bila vredna svojih prednic: še vedno ni zgrajena španska ustava. Predstavnik političnih strank in frakcij so smatrali za svojo historično nalogo, povedati narodu vse svoje nazore in mu razodeti vsa svoja premišljevanja, dočim se je narod sam mnogo bolj zanimal za konstruktivna dejanja, ki jih pa ni bilo v taki meri, kakor je narod pričakoval.

Španija je južnjaška dežela in ljudje so tamkaj zelo temperamentni. Vsaj v politiki. O tem priča že burni potek nedeljskih volitev, ki so zapisale v svojo kroniko lepo vrsto prav živahnih spopadov. Pa tudi poprej, v času prehoda od monarhije v republiko, so se politični nazori kazali jako nazorno in tudi vsa doba republike se je odlikovala po prav živahnih političnih bojih, množičnih štrajkih, atakah in revoltah. Je pač fatalno, ako misli toliko mož in toliko političnih skupin, da so samo oni zastopniki edinozveljavne smeri, a pri tem nihče nima dovolj odločnosti ali tu-

Temelji za obnovo našega gospodarstva

Izredno važne izjave in napovedi predsednika vlade dr. Srškića v klubu poslancev in senatorjev JNS — Osnova vladnih ukrepov je povrnitev zaupanja

Beograd, 22. novembra p. Danes popoldne ob 5. se je vršila v dvorani Narodne skupščine zelo važna seja kluba narodnih poslancev in senatorjev JNS. Seji je prisostvovala celokupna vlada z ministrskimi predsednikom g. dr. Milanom Srškićem na čelu. Navzoče je bilo tudi celokupno predsedstvo obeh zbornic. Na seji je podal ministrski predsednik g. dr. Srškić obširen, nad dve uri trajajoč ekspozicijo o gospodarski obnovi države in o načrtih, ki jih je v tem pogledu pripravila vlada. Izvajanja ministrskega predsednika so poslušali gg. poslanci in senatorji z največjo pazljivostjo, jih čisto prekinjali z viharim pritrdjevanjem in ob koncu izrazili svojo soglasnost z dolgotrajnimi in viharimi ovacijami. G. ministrski predsednik je v svojem ekspoziciji med drugim izjavil:

Po členu 6. zakona o zaščiti kmetov je Narodno predstavništvo pooblastilo kraljevo vlado, da lahko z uredbami ob naknadni odobritvi Narodnega predstavništva izda ukrepe, potrebne za olajšanje težkih gospodarskih prilik v državi. Delo kraljevske vlade na osnovi tega pooblastila se je gibal v naslednjih smereh:

V prvem trenutku so bili zaradi akutno težke gospodarske situacije posameznih panog našega gospodarstva potrebni nujni ukrepi, s katerimi so se zaščitile te panoge gospodarstva v trenutnih neznosnih prilikah pred grozečo propadajo in da so se preprečili neizbežni, še težji pretresljaji v vseh panogah domače delavnosti. Ti ukrepi so bili izdani kot začasni, da bi kot paliativno sredstvo preprečili še hušje zlo. Vsi smo se zavedali tudi pri sprejetju sedaj veljavnega zakona o zaščiti kmetov — § 5 o blokiranju vlog in § 6, s katerim se ta režim modificira — kakor tudi pri podaljšanju roke o posredovalnem postopku, da je s tem samo trenutno olajšan položaj

kmetu, denarnim zavodom in gotovim vrstam dolžnikov in da tako enostransko reševanje teh za splošne gospodarske interese važnih problemov ni najsrečnejši način. Zavedali smo se tudi, da ima zlasti pri daljšem izvajanju lahko baš nasprotni efekt, ker ubija moralno dolžnikov in izživa še večje nezaupanje v gospodarskih odnosajih.

Načela gospodarskih ukrepov vlade

Prvo delo vlade na osnovi zakonskega pooblastila je, kakor si je to zamisljalo tudi Narodno predstavništvo, obstojalo v iskanju uspešnih in dobro premišljenih ukrepov, ki naj, proučevajoč vsak problem posameznih panog našega gospodarstva s stališča splošnih gospodarskih interesov, dajo tako rešitev, da bo stvarno olajšala položaj prizadetih panog gospodarstva. Vrnila zaupanje v gospodarske odnose in s tem omilila težkoče, s katerimi se danes bore posamezne panoge domačega udeleževanja.

V tem cilju je kraljevska vlada sestavila nekoliko uredb, ki bodo v najkrajšem času predložene Narodni skupščini v odobritev. Vlada ve, da pomenijo ti ukrepi po skromnosti sredstev, ki se predvidevajo, samo majhen doprinos k izboljšanju težkih gospodarskih prilik. Toda ti ukrepi slone na osnovnih načelih, da mora v pravi državi vsakdo izvrševati svoje obveznosti ter da mu more država v težkih prilikah priskočiti na pomoč samo tako, da mu olajša strožost teh obveznosti glede roka in načina odplačevanja in glede obrestne mere. Zato morajo ti ukrepi dati moralno odoro, ki naj dvigne dolžniško moralno in vrne omajano zaupanje v gospodarskih odnosajih, brez česar se ne da zamisliti niti začetek poživljenja sedanjih zastalih gospodarskih prilik v državi. Te uredbe nimajo več obelobja začasnosti, marveč predstavljajo začetek sistematične in definitivne normalizacije in ureditve prilik v našem gospodarstvu.

Definitivna ureditev vprašanja kmečkih dolgov

Najvažnejša je brez dvoma uredba o zaščiti kmetov, ki mora napraviti konec sedanjemu neznosnemu provizoriju ter dolžnike in upnike postaviti v položaj, da bodo vedeli, s čim imajo v bodočnosti računati. Dolžniki morajo urediti svoje dolgeve, toda z znanimi olajšavami glede odplačilnega roka, obrestne mere in načina odplačevanja, ker so skoro vsi ti dolgovci bili napravljeni v dobi, ko je bila konjunktura kmetijskih proizvodov za kmetja najmanj 3 do 4 krat ugodnejša nego je danes. Upnik pa mora vedeti, da se mu bodo dolгови vrnilli, četudi v nekoliko daljših rokih in z nižjo obrestno mero, zato pa se mora tudi upniku dati pomoč v mejah možnosti, da se dvigne njegova likvidnost, ki je padla baš zaradi pretvarjanja kmečkih dolgov iz kratkoročnih v srednje- in dolgoročne.

Srečno to uredbu se proži zaščita kmetu, ki obdeluje zemljo v največji izmeri 75 ha, bodisi sam ali s člani svoje rodbine in čigar obdanih dohodki izvirajo v pretežni meri iz kmetijstva. Ti kmetje bodo plačevali svoj dolg upnikom v dobi 12 let pričenši s 15. februarjem 1934 za 100 Din leto priv. upnikom denar. zavodom

	Din	Din
1.	6.—	6.—
2.	6.60	6.75
3.	7.28	7.65
4.	8.06	8.94
5.	8.84	10.67
6.	9.75	12.68
7.	10.72	14.72
8.	11.84	15.64
9.	13.06	16.85
10.	14.36	17.38
11.	15.94	17.85
12.	17.55	18.78

To odplačevanje pomeni obrestovanje po 3.54 odst. privatnim osebam in po 6.02 odst. denarnim zavodom. Začetno odplačilo bo znašalo 6 odst. od celokupnega dolga in se bo povišalo šele po 5 letih za dolgeve denarnim zavodom, po 7 letih pa za dolgeve privatnim osebam preko 10 odstotkov.

Druge važne določbe

Ko stopi v veljavo ta uredba, se ukinejo vse prisilne prodaje, prisilne sekvestracije, kakor tudi odvzemanje premičnin. Eksekucije se bodo smele izvrševati samo glede anui-

di ne moči, da bi svoje nazore konsekvntno izvedel v praksi.

To razočaranje zaradi doktrinarnosti in praktične nesposobnosti nositeljev novega režima se je po zaslugi raznih nepopularnih ukrepov, premale doslednosti in ne v zadnji vrsti strupenih medsebojnih borb med režimskimi frakcijami vedno bolj pretvarjalo v odpor. Tako je bil palogama ustvarjen teren, da sta klerikalna in konservativna desnica, ki sta bili po državnem prevratu najhuje udarjeni in zato neizprosnosti nasprotniki nove vladavine, lahko iz defenzive prišli pri teh volitvah v ofenzivo in, kakor vidimo, uspešno ofenzivo.

gospodarstvu, tako da se bodo prihranki prvenstveno uporabljali za odplačilo avansov pri Narodni banki, ki jih bo dala v svrhu kritja kreditov pri omenjenih denarnih zavodih.

Rešitev vprašanja kmečkih dolgov na ta način, da se kmetu zagotovijo olajšave, brez katerih on spričo današnjega stanja cen agrarnih pridelkov ne more izpolnjevati svojih obveznosti, ne da bi se s tem gospodarsko upropastil, ter da se istočasno zagotovijo tolika sredstva, da se bo mogla vsaj deloma ohraniti likvidnost upnikov, je bilo delo, ki ni bilo tako enostavno in preprosto in s katerim se je kraljevska vlada že dalje časa vsestransko bavila.

Zato je kraljevska vlada dala prednost temu načrtu pred načrtom, o katerem se je govorilo pred mesecem dni v Narodni skupščini, ker je obenem smatrala, da bi enostranska rešitev tega vprašanja ne odgovarjala gospodarskim interesom države in bi direktno škodila tudi samemu kmetu. Sedanja uredba pa bo, o tem sem prepričan zadovoljila vse, ker v glavnem reciplira vsa načela prejšnjih predlogov, ki so bili pripravljani v skupščinskem odboru. Je razliko, da je na kmetu še mnogo več olajšav, nego je bilo predvideno v omenjenih predlogih in ker obsega obenem celokupen problem, ki se nanaša tako na kmeta kakor na njegovega upnika.

Ostra zavrnitev tendenc po inflaciji

Tu moram z vso odločnostjo naglasiti, da se v pogledu izvajanja programa za obnovo našega gospodarstva nikoli ni mislilo na to in se tudi v bodoče nikoli ne bo mislilo na to, da bi se spremenili sedanji sistem, ki je že dolgo ustaljen v naši državni finančni politiki. Ta politika ostane v celoti nespremenjena. Mi bomo ostali pri svoji dosednji liniji, da ohranimo narodni denar, da očuvamo proračunsko ravnostje in državni kredit doma in na tujem.

Posebej mi je na tem, da se te besede čujejo in zapomnijo, ker se lahko verni svet da marsikdaj zavesti fantastičnim, neosno.

Sanacija denarnih zavodov

Poleg regulacije vprašanja kmečkih dolgov so največje važnosti za obnovo našega gospodarskega življenja tudi ukrepi, ki naj doprinesejo k poživljenju in ojačenju funkcije denarnih ustanov.

Sedanji režim blokiranja vlog (§§ 5. in 6.) je enako, kakor dosedanjí zakon o zaščiti kmetov, uveden kot začasen ukrep, da trenutno olajša položaj denarnih zavodov, ki so bili zašli v brezizhodnih položaj. Z moratoriji, pri katerih ni viden končni cilj, se ne dajo odpraviti posledice gospodarske krize; potrebno pa je ustvariti možnost, da denarni zavodi čimprej izidejo iz tega provizorijnega režima in se s postopnim popraviljem gospodarskih prilik vrnejo v svojo normalno funkcijo.

Ukrepi za sanacijo denarnih zavodov so različni po različnosti stanja posameznih zavodov, in po pomenu teh zavodov za splošne gospodarske interese v državi.

Kar se ne da rešiti, kar je bilo že bolno rojeno, kar nikdar ni bilo zdravo, mora prenehati ter se likvidirati s čim manjšo škodo za zainteresirane. Zato je za take zavode predvidena uredba s posebnim postopkom likvidacije, ki bo omogočilo enostavno in najcenejše prenehanje teh zavodov ob polni kontroli oblasti, da interesi posameznikov z načinom likvidacije ne bodo oškodovani.

Za one denarne zavode, ki so sicer trenutno pasivni, ki pa se lahko in zaradi splošnih gospodarskih interesov morajo ohraniti, in za aktivne, a sedaj nelikvidne denarne zavode se predvideva z uredbno niz ukrepov, da uredi svoje bilance ter ojačajo svojo aktivnost in likvidnost.

Ali se bo dopustila sanacija kakavega zavoda, četudi je pasiven, o tem bo odločal minister za trgovino in industrijo. Takemu denarnemu zavodu se lahko odobri:

1. valorizacija nepremičnin;
2. bilanciranje državnih papirjev po vrednosti, po kateri so vnešeni v zadnjo bilanco, odnosno po ceni nakupa;
3. pretvoritev enega dela starih terjatev zavodov upnikov-vlagateljev v delnice, to pa samo v toliko, v kolikor je ves delniški kapital vpisan in po kolektivni odločitvi vlagateljev, sprejeti z večino glasov;
4. izdajanje zadolžnic, zavarovanih z zastavo na nepremičnine ali terjatve, zavarovane s hipotekami do največ 25 odstotkov dejanske vrednosti teh nepremičnin s pet odstotnim obrestovanjem, ki jih stari upniki-vlagatelji, ako hočejo, lahko sprejmejo na račun svoje terjatve;
5. pravica na odpis delniškega kapitala in rezervnih fondov;
6. olajšanje fuzije;
7. fiskalne olajšave pri takšah in davkih;
8. podaljšanje plačilnih rokov za stare dolgeve na način, ki ga bo v vsakem primeru posebej določil minister trgovine, toda najdalje za dobo 5 let. V posameznih primerih se lahko ta rok podaljša, zlasti ako predstavljajo znaten del celokupnih aktiv kmečkih dolgov.

Zavodi, ki so pod zaščito § 5., odnosno § 6. in ki jn ne bo do odobrena sanacija in podaljšanje plačilnih rokov, se morajo likvidirati. Režim § 5 in § 6 preneha za vse zavode v roku 2 mesecev.

Poleg tega so s to uredbu predpisane tudi stroge sankcije za odgovornost članov

vanim in najčeste tendencioznim glasovom o spremembi naše dosedanje finančne, zlasti pa denarne politike. Kraljevska vlada stoji odločno na stališču proti vsaki inflaciji. (Veliko odobravanje). Vlada se zaveda, da bi pomenila inflacija opasen eksperiment, ki bi pripravil naše finance do poloma, desorganiziral ves državni aparat in povzročil v našem državnem gospodarstvu take motnje, da bi bile posledice neozdravljive. V skrajni liniji bi pomenil ta eksperiment popolno žrtvovanje dobrih zdravih gospodarskih elementov onim, ki mislijo, da morejo priti na račun splošnih gospodarskih interesov do kake koristi. Največja žrtev inflacije pa bi bil gotovo naš delovni kmečki narod, katerega proizvodi bi tedaj dosegli realno še manjšo vrednost, nego jo dosegajo danes. Njegova beda pa bi potegnila v gospodarski prepad tudi vse druge gospodarske panoge.

Vlada svoje stališče v tem kapitalnem vprašanju našega gospodarskega življenja potrjuje z vsakodnevno svojo opreznostjo finančno politiko, s katero predvsem teži za tem, da spravi državne izdatke na neobhodni minimum, a na drugi strani da državi efektívne dohodke, ki ji po pozitivnih zakonih pripadajo. Vlada se je držala tega osnovnega načela tudi pri sestavi novega proračuna. V predloženem proračunu je vlada rigorozno izvedla znatne prihranke pri izdatkih, istočasno pa je predvidela gotove fiskalne mere, ki pa ne predstavljajo kakave splošnega povečanja fiskalnih obremenitev, marveč le nujno korekturo v naši fiskalni zakonodaji, iz katerih morajo rezultirati boljši in uspešnejši pobori državni dohodki. Vse to gre v skrajnem cilju za tem, da se doseže popolnoma realen proračun in da se ohrani in očuva proračunsko ravnostje, ker je to prvi in bitni pogoj dobrih in urejenih državnih financ.

Izvajajoč konsekvntno to finančno politiko smo prepričani, da bo država lahko sigurno redno izvrševala svoje obveznosti napram vsem in vsakomur. Na ta način je vlada prepričana, da bo ohranila in dvignila na še večjo stopnjo državni kredit pri vseh upnikih, doma in v inozemstvu.

Podrobnosti iz predloga novega proračuna

Beograd, 22. novembra. p. Kakor smo že poročali, je finančni minister dostavil Narodnemu predstavništvu predlog državne proračuna za leto 1934/35. Na jutrišnji seji Narodne skupščine bo proračun predčan in nato izročen finančnemu odboru v nadaljnjo razpravo. Glavne številke proračuna smo že objavili. V naslednjem objavljamo še nekaj podrobnosti:

Proračun izdatkov

za posamezna ministrstva kaže naslednjo sliko:

vrhovna državna uprava 149.781.613 Din,
pokojnine in invalidnine 1.100.738.432 dinarjev;
državni dolгови 946.431.046 Din.
ministrstvo pravde 357.188.922 Din;
ministrstvo prosvete 793.474.483 Din;
ministrstvo zunanjih zadev 120.723.717 dinarjev;
ministrstvo notranjih zadev 543.885.492 dinarjev;
ministrstvo financ 296.748.720 Din;
ministrstvo vojske in mornarice 1943 milijonov 275.390 Din;
ministrstvo zgradb 165.179.929 Din;
ministrstvo prometa in pošte 201.801.509 dinarjev;
ministrstvo za kmetijstvo 63.835.396 Din;
ministrstvo trgovine in industrije 44 milijonov 038.687 Din;
ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja 148.029.149 Din;
ministrstvo za telesno vzgojo 14.161.918 dinarjev;
rezervni krediti 25.000.000 Din.
Skupni izdatki državne uprave so 6.914.345.340 Din, v primeri s sedanjim proračunom za 75.542.570 Din manj.

Proračun dohodkov

predvideva naslednje glavne postavke:
neposredni davki 2280 milijonov;
posredni davki 2555 milijonov;
monopoli (višek dohodkov) 1550 milijonov;
višek dohodkov državnih gospodarskih podjetij 383.9 milijona;
razni dohodki 143.4 milijona.
Proračun državnih gospodarskih podjetij izkazuje skupno izdatkov 3.256.896.458 dinarjev, to je v primeri s sedanjim proračunom za 191.5 milijona manj. Dohodki so predvideni s 3.642.798.318 Din, to je za 340 milijonov manj, kakor v sedanjem proračunu.

nosa, a odpravnine ne smejo biti večje kakor šest mesečnih plač. Uredba omogoča prekinitev posebnih in kolektivnih pogodb ter znižanje prejemkov aktivnih in upokojenih uslužbencev, kakor tudi odpravnin, pri zavodih pa, ki ne gredo pod zaščito, prekinitev posebnih in kolektivnih pogodb po oceni posebnega razsodišča.

Poleg sredstev, ki so predvidena za povečanje likvidnosti denarnih zavodov, kot jih terjatve se z uredbo o zaščiti kmetov pretvorijo v dolgoročne, je vlada mnenja,

da bodo ukrepi za zaščito denarnih zavodov ob povratku splošnega zaupanja v gospodarstvo, kar bo nedvomno imel za posledico sklep vlade, ki se vidi v vseh teh ukrepih, da mora namreč vsako odgovarjati za svoje obveznosti, ustvariti zdravo bazo za postopni prehod k normalnemu in rednemu funkcioniranju denarnih zavodov, teh tako važnih faktorjev v gospodarskem življenju naroda

8 mesečni kadenci svojega dolgovanja ponovno iskali kreditov, plačali za to poseben doprinos.

Poleg odredb v uredbi o zaščiti kmetov, da za terjatve trgovcev in obrtnikov do 500 Din ne velja zaščita, se predvideva v uredbi o denarnih zavodih, da denarni zavodi, ki se okoristijo z zaščito, ne smejo iztrgati svojih terjatev od trgovcev in obrtnikov do višine 10.000 Din v roku 3 let v celoti, marveč samo v obrokih in v relaciji, ki se bo določila v skladu z zavodnih obveznosti napram njegovim upnikom. Da bi se šlo na roko tudi obrtnikom in olajšalo njihov težaven položaj, je vlada poskrbela, da denarni zavodi zagotavljajo Obrtni banki poleg tega, kar že danes izkorišča, še nov kredit v znesku 20 milijonov Din.

S posebno uredbo se bodo prepovedali karteli, ki s pretiranimi cenami najbolj pritiskejo na široke ljudske sloje. (Viharno odobravanje!)

Zakon o bankah je že gotov. Na osnovi izkušenj bo zakon onemogočil neracionalno plasiranje kapitala, zlasti pa vlog, zaupanih od vlagateljev. Odgovornost članov upravnih in nadzornih odborov posameznih zavodov bo mnogo večja in do skrajnosti poostrena.

S posebno uredbo se regulira tudi položaj in pogoji o izvrševanju obveznosti s strani zadrug in zadrugnih zvez, da bi se olajšale težave, v katere so eventualno zalele zadruge ob priliki izvajanja uredbe o zaščiti kmetov. Poleg tega si bo vlada prizadevala, da si zagotovi nove potrebne kredite. Zakon o zadružništvu bo še te dni predložen Narodni skupščini.

Zaključne besede

Vse te uredbe bodo predložene Narodnemu predstavništvu in odobritev. Nujnost predmetov, na katere se nanašajo, je zahtevala, da se vsi ti problemi rešijo s pomočjo uredb. Vlada bo radevolje osvojila vsako umestno in upravičeno izpolnitev ali korekturo, ki jo bo sklenila Narodna skupščina. Želi pa, da osnovna načela, na katerih slone vse te uredbe, ostanejo neizpremenjena.

Kakor se iz vsega tega vidi, je vlada v svrhu sanacije gospodarskih prilik segla po onih ukrepih, ki odgovarjajo našemu gospodarstvu kot celoti in ki so primerni, da poživijo gospodarsko delavnost v vseh panogah našega gospodarstva. Negotovost in zmedenost v gospodarskih odnosih mora prenehati. Dolžnosti, obveznosti in odgovornosti morajo biti za vsakega jasne in nedvoumne. To bo v največji meri dvignilo zaupanje v gospodarskih odnosih in to je najboljša pot za ureditev in normalizacijo naših gospodarskih prilik.

Senatorji in poslanci so sprejeli izvajanja ministrskega predsednika z dolgotrajnim viharom odobravanja. O eksploziji ministrskega predsednika se je razvila daljša debata. Na koncu je bilo sklenjeno, da bo klub senatorjev in poslancev JNS počakal na publikacijo navedenih uredb in bo nato nadaljeval razpravo.

Seja je bila zaključena ob 20.30.

Diplomatska pogajanja o razorožitvi

Zenevska pogajanja o razorožitvi so odgodena do januarja, da se najde zanje primerna podlaga z diplomatskimi razgovori

Zeneva, 22. novembra g. Popoldne se je sestala predsedništvu razorožitvene konference in je predsednik konference Henderson poročal o novem postopku glede nadaljnjih pogajanj. Gre za to, da bi se sedaj pričela diplomatska pogajanja med raznimi prestolnicami z naloge, da se premote sedanje zapreke in obstoječe nesoglasja. Glavni odbor naj bi se sestel šele po zasledanju sveta Društva narodov meseca januarja.

Seja predstojništva se je pričela ob 15.30. Predsedništvo je brez debate sprejelo Hendersonove predloge.

Prvotno je bilo dogovorjeno, da bo seja javna, vendar pa so se zbal, da bi zastopniki držav, ki se niso udeležili zadnjih pogajanj, uveljavili razne pridržke, kar bi imelo za posledico, da bi bilo treba sklicati glavni odbor. S tem pa bi postali nelogični nevarni zapletljivi. Italijanska delegacija je dala razumeti, da se takšne debate ne bo udeležila, in zato so se danes popoldne odločili, da naj na seji govori samo Henderson.

Henderson je nato utemeljeval potrebo odgoditve glavnega odbora. Glavni odbor se bo sestel šele po januarskem zasedanju Društva narodov, delo v odboru pa se bo nadaljevalo po navodilih, ki jih bo izdal predsednik konference sporazumno s posameznimi predsedniki komisij. Glede političnih težav, ki ovirajo delo na konferenci, je dejal Henderson med drugim, da bi se dala naloga konference najbolj olajšati z diplomatskimi akcijami. Zato uravničeno upa, da bodo posamezne države same dale pobudo za pospeševanje razorožitvenega dela.

Iz Hendersonovih izjav je razvidno, da se bodo neposredna pogajanja med veleposlani začela takoj. Vsaj Paul Boncour in Eden, ki sta zvečer zapustila Zenevo, sta dala Hendersonu za to formalno zagotovilo. Zanimivo je, da sta se ameriška zastopnika v obeh odborih, ki bosta jutri nadaljevala delo, izrekla za brezpogojno nadaljevanje dela.

Angleški komentarji

London, 22. novembra g. Kakor piše »Daily Telegraph« se bodo bodoča razorožitvena pogajanja razvijala tako-le: Dočim bo delo konference za dva meseca ustavljeno, bodo imelo tehnične komisije samostojne seje. Ideja posebne konference štirih veleposlani je bila zaradi odpora Francije in njenih zaveznikov opuščena. Razorožitveno konferenco bodo nadomestila diplomatska pogajanja, ki se bodo v glavnem sukala okoli vprašanja, kako bi se dala Nemčija zopet spraviti za konferenčno mizo. Ni izključeno, da se bodo na mestu pogajanj med diplomati osebno sestali ministri prizadetih držav, če bo Francija opustila svojo opozicijo proti tej metodi. Amerika bi k tem razgovorom posla-

la le tedaj svojega opazovalca, če bosta povabljeni tudi Japonska in Sovjetska unija.

»Times« pravi, da bodo diplomatska pogajanja tvorila pomožno sredstvo razorožitvene konference. Z njimi naj se rešijo še preostala vprašanja, ki jih niso mogli rešiti z dosedanjim postopkom. Šlo ne bo samo za podrobnosti razorožitve, temveč tudi za politične spore, ki jih je treba rešiti še pred glavnim razorožitvenim vprašanjem. List pristavlja, da ni ničesar predložil posebnih uradnih predlogov o kakšnem ločenem sestanku v San Remu ali drugje.

Sestanek Mussolinija in Avenola

Pariz, 22. novembra. AA. G. Leon Bailly piše v današnjem »Journalu« o sestanku Mussolinija z generalnim tajnikom Društva narodov Avenolom med drugim:

»Čprav je Avenol večer izjavil, da so glasovi o morabilni izpremembi statuta DN plod fantazije, ne moremo tej izjavi prav verjeti. Mišlimo, da se mora stara zenevska uslanova, ki so jo zapustili Japonci in Nemci, ki jo prezira Italija in ki ne more pridobiti Zedinjenih držav in Rusije, za vsako ceno pomladiti. In zato se bo generalni tajnik Društva narodov sestel s šefom italijanske vlade, da se bo z njim razgovarjal o tej košljivi nalogi.

Zeneva, 22. novembra. S. V. Krogli Društva narodov so danes največ razpravljali o potovanju glavnega tajnika Avenola v Rim. Po pisanju italijanskega tiska v zadnjih dnevih se lahko domneva, da pripravljata Italija načrt za načelno reformo pakta in organizacije Društva narodov samega in da bo Italija po možnosti eventualno zagrozila z istopom iz Društva narodov, če ta načrt ne bi bil sprejet. Italijanski načrt vsebuje baje naslednje predloge:

1. Izločitev pakta Društva narodov iz okvira versailleske pogodbe in formuliranje členov tega pakta v samostojno pogodbo.

2. Novo formuliranje čl. 19. pakta Društva narodov, ki naj bi dopustil naraven razvoj narodov in omogočil revizijo pogodb, ker je po dosedanjem besedilu praktično neizvedljivo.

3. Omejitev vloge skupščine Društva narodov.

4. Razdelitev sveta Društva narodov v velikega in malega. Veliki svet naj bi bil sestavljen kakor doslej, dočim naj bi mali svet obstojal samo iz zastopnikov veleposlani.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Nova važna odkritja „Petit Parisiena“

Veliki francoski dnevnik o novih tajnih navodilih nemške vlade za propagando v inozemstvu

Pariz, 22. novembra. AA. »Petit Parisien« objavlja nova nad vse zaupna navodila, ki jih je poslala nemška vlada svojim propagandnim agentom v inozemstvu. V njih pojasnjuje odhod Nemčije iz Zeneve, nemško stališče glede oboroževanja ter stanje nemške oborožitve. O francoskem in angleškem zadržanju v Zenevi pravi: »Vedeli smo, da je stališče Francozov in Angležev temeljito na poročilih tajnih francoskih agentov v Nemčiji francoski vladi, ki govore o silnem tajnem oboroževanju Nemčije ter o splošnem pripravljanju Nemčije za nov vojaški spopad.«

»Prav tako smo vedeli,« nadaljuje zaupni dokument, »da so nemški emigranti informirali francoske agente o vojaški organizaciji Nemčije, vedeli smo tudi, da so bivši poslanci razpuščenega državnega zbora sporočili našim nasprotnikom strogo zaupne informacije, ki so jih dobili parlamentarni odbori. Te informacije so dale prejšnje vlade odborom bivšega državnega zbora. Ni nam mogoče in tudi ni potrebno spuščati se v podrobnosti o informacijah, ki jih je na ta način dobil nasprotnik Nemčije v roke, jasno pa je, da mora nemška propaganda v inozemstvu te informacije postaviti na laž.«

»Neposredni povod za korak nemške vlade,« nadaljuje zaupni dokument, »ni zadržanje francoske vlade, temveč docela nerazumljivo zadržanje angleške vlade ali bolje njenega zunanjega ministra Johna Simona. Ni še jasno, ali se je dal Simon pregovoriti od svojih francoskih prijateljev ali pa je angleška vlada sama sklenila stopiti iz svoje rezerve. Ker je Simon žividskega porekla, je razumljivo, da se da voditi po sovražnem čuvstvu nasproti Nem-

čiji in da bo skušal uspešno vplivati na svoje tovaršve v vladi. Zato mora nemška propaganda gledati, da se v bodoče obrne direktno proti Angliji, še bolj kakor doslej.«

Stockholm, 22. novembra. AA. Vladni list »Ny Tide« doznava, da gradi Nemčija štiri velike brezžične oddajne postaje, da bo mogla oddajati propagandne govore po Južni Ameriki, Afriki, vzhodni Aziji in Avstraliji. Nadalje je Nemčija žrtvovala 10 milijonov mark za prevajanje in izdajo narodno socialistične literature v 12 jezikih, zasebne zbirke so pa ta znesek še potrojile.

Flandin o francoskih pogojih za razorožitev

London, 22. novembra. 3. Bivši francoski finančni minister Flandin se mudi a skupini francoskih parlamentarcev v Londonu. V govoru pred angleškimi in francoskimi parlamentarci, je poudaril, da je Franciji čim večja varnost nujno potrebna. Locarnska pogodba Franciji v današnjih razmerah nikakor ne more zadostovati. V Angliji so tolažili francoske težnje po varnosti enostranske in v govorih francoskih krogov se je zaradi tega pojavilo precejšnje razočaranje. V ostalem se je Flandin doloma za razorožila, pripravljena pa je skrečiti v še večji meri svoje efektivne vojaške sile. Pri tem se bo ravnala po načelu, da je možna tem večja razorožitev, čim večje bo jamstvo za varnost. Svoj govor je minister Flandin zaključil s pozivom, naj se sproži skupna francosko-angleška akcija, da bi se tako ojačilo Društvo narodov in ohranil evropski mir.

Zmešnjave na Kitajskem

Kitajska pokrajina Fukien je pod vodstvom generala Čajtingkaja proglasila svojo neodvisnost od nankinške vlade

Sanghaj, 22. novembra. d. Uradna kitajska poročila potrjujejo vest, da so nezadovoljni elementi pod imenom »revolucionarne kitajske zvezne vlade« proglasili neodvisnost pokrajine Fukien. Podpira jih 19. armada pod poveljstvom generala Čajtingkaja, ki se je proslavil lani meseca januarja in februarja s svojo obrambo Sanghaja proti Japoncem. Njegovi pristaji zahtevajo predvsem popolno carsinsko avtonomijo za Kitajsko, odstranitev neenakih pogodb z zapadnimi državami, svobodo stavanja, versko svobodo, proglasitev vseh zemljišč, rudov in rudnikov za državno last in nadaljevanje odpora proti Japoncem. Vstasi so razorožili dva bataljona mornariških strelcev v Amoyu ter se polastili brzojavne in radijske postaje v Fučavu.

Vlado, ki se je proglasila za neodvisno od nankinške, je v Fučavu sestavil general Čajtingkaj, ki je prvotno vojni ministarstvo, dočim je bil za predsednika Fukiena izvoljen Lajkajin. Za ministrskega predsednika je bil imenovan Cinnmengšu, za zunanjega ministra pa Evgen Čen, bivši zunanji minister nankinške vlade.

Nova vlada ima baje socialistično-komunistične tendence. Njeno imenovanje pomeni hud udarec za avtoriteto centralne vlade v Nankingu in se že vrše priprave za njeno odstranitev s silo. Računajo z možnostjo, da se bo sedaj tudi vlada v Kantonu, ki je vsaj še po imenu podrejena centralni vladi, proglasila za neodvisno. S tem bi nastala velika nevarnost, da odpade ves kitajski jug, zlasti, ker je pokrajina Kiangsi že več mesecev v rokah komunističnih revolucionarjev, ki so tamkaj postavili svojo upravo in organizirali rdečo vojsko. Osrednji izvršni odbor v Nankingu je sklenil, da odpodije na jug svoje čete, ker je vojni minister v Fučavu odklonil povabilo za pogajanja z generalom Čajtingkajem.

Tokio, 22. novembra. d. Glede proglasitve neodvisnosti kitajske pokrajine Fukien izjavljajo poluradno, da bo Japonska vztrajala na načelu nevmešavanja v notranje kitajske zadeve, v kolikor ne bodo prizadeti njeni interesi. Vest, da je nova vlada v Fukienu v posebnih zvezah s tretjo internacionalo, je bila sprejeta zelo skeptično.

Spremembe v češkoslovaški vojski

Praga, 22. novembra. p. Kakor poročajo, se bodo v kratkem izvršile v češkoslovaškem generalnem štabu velike izpremembe. Za naslednika dosedanjega šefa generalnega štaba generala Sirovega bo imenovan komandant divizije v Košicah general Ludvik Krejčí. General Sirovji bo prevzel po generalu Podhajskem generalni inspektorat češkoslovaške vojske. General Podhajski bo vpokojen. Za namestnika šefa generalnega štaba bo imenovan general Kopal, dosedanj namestnik šefa generalnega štaba, general Prah, pa prevzame poveljstvo divizije v Košicah.

Neuspela pogajanja o vojnih dolgovih

London, 22. novembra. g. Glavni angleški delegat pri washingtonskih pogajanjih za ureditev vojnih dolgov, Frederic Leith-Ross, se je iz New Yorka vrnil v London in je danes poročal ministrskemu svetu o uspehih svoje misije. Izjavil je po prihodu, da pričajoja oficielni ameriški krogi izpreminjati svoje naziranje o problemu medzaveznih dolgov. Vsekakor se sedaj ne da reči, ali bo enakega naziranja tudi ostalem vsaj za sedaj stopilo v ozadje, ker imajo vlade trenutno vse drugačne skrbi.

Zahvala ministra Hanžeka

Beograd, 22. novembra. AA. O priliki organiziranja in preureditve gasilskih čet, ki se je izvršilo do 12. novembra, je minister za telesno vzgojo naroda dr. Lavoslav Hanžek prejel z zborovanj gasilskih čet okoli 2000 pozdravnih brzojav. Visoko cenec pozornost organizacij gasilstva, se zahvaljuje vsem z željo, da bodo šle organizacije z novim poletom na delo za dosego visokih ciljev z geslom: »Za kralja in domovino!«

Zbližanje z Bolgarijo

Sofija, 22. novembra. AA. »Mir« posveča v svoji današnji številki obisku bolgarskih novinarjev v Beogradu članek, v katerem pravi med drugim:

Beograd in Sofija se morata sporazumeti, čeprav bi ta njihov sporazum bil komu ne ljub. Blagodejne posledice takega zblizanja se bodo takoj pokazale v gospodarskih poslih, v političnem ozru pa bi to dovedlo do polne varnosti obeh držav. Prav tako bi to zblizanje ustvarilo ugodne pogoje tudi za bodočnost.

Zopet huda nesreča na lovu

Novo mesto, 22. novembra. Po tragični nesreči trgovca g. Maksa Valenta na Gorjancih, se je večeraj dogodila zopet huda nesreča na lovu pri Trzinu na Dolenjskem. Lov na lovišču železnega uradnika g. Cerneta iz Ljubljane se je udeležil med drugimi tudi znani veletrgovca g. Jožko Prijatelj iz Trzinca. Neki lovec je v gostavi pomeril na bežečega zajca in sprožil. Strel je sletel takoj obupen krik. Lov je bil takoj prekinjen in lovec so po hiteli na kraj nesreče, kjer so našli veletrgovca Prijatelja vsega okrvavljenega. Nudilo so mu takoj prvo pomoč, nakar so ga z avtomobilom industrijske Jakila iz Krmelja prepeljali v sanatorij Leoniste v Ljubljani. G. Prijatelj je dobil cel naboj siber v glavo in so rane zelo nevarne.

Huda nesreča na šentviški železniški postaji

Ljubljana, 22. novembra. Danes proti večeru se je zgodila na postaji v St. Vidu nad Ljubljano huda nesreča, katere žrtev je postal 15letni Ivan Križaj, ključavničarski vajenec pri g. Josipu Štrmu v Dravljah. Križaj je bil vsak dan vozil z vlakom domov v Naklo. Tako se je tudi danes hotel odpeljati, pa je po nesrečnem naključju padel pod vlak, ki mu je popolnoma zmečkal levo nogo. Nevarno poškodovanega dečka so spravili z vlakom v Ljubljano, odkoder ga je avto reševalne postaje nemudno prepeljal v bolnišnico. Dečkovo stanje je resno, ker ima tudi hude notranje poškodbe.

Napredovanje

Beograd, 22. novembra p. Napredovala sta v višjo skupino Ivan Kanjuh, profesor realne gimnazije v Celju, in Josip Segula, učitelj meštanske šole v Celju.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno in megleno, ponekod padavine, zmerno hladno. — Situacija večrajšnega dne: Izobarična razdelitev se v zadnjih 24 urah ni mnogo spremenila, antiklon pa se je vendarle pričel umikati proti severovzhodni Evropi. Barometrični pritisk je narasel za 1 mm v srednjem in južnem Primorju ter v nižjih delih države, padel na povsod drugod za 1 do 3 mm. Temperatura se padle v gornjem Primorju in zapadni Hrvaški za 1 do 3 stopinje. V srednjem Primorju in v vzhodnih delih države so v prav toliki meri padli.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Pretežno oblačno, majske megle, ponekod tudi padavine. Vrme se bo polagoma sremenilo v zapadno.

Javna dela za omiljenje brezposelnosti

Težke gospodarske prilike v zadnjih letih so imele tudi pri nas, kakor po vsem svetu, za posledico znatno osiromašenje naroda in tarasčanje brezposelnosti po deželi in v mestih. Temu težavnemu gospodarskemu in socialnemu problemu posveča vlada največjo skrb. Poprej smo imeli pri nas pojav pasivnih krajev, med katerimi so bile redno samo Hercegovina, Bosna in Crna gora. Danes je to splošni pojav v vseh krajih države. Do lanskega leta je vlada podprala pasivne kraje z dajanjem pomoči in prehrano iz proračunskih sredstev. Ni treba še posebej naglašati, kako zelo je bil ta načrt podpiranja demoralizirajoč. Navajal je ljudi, da pričakujejo vso podporo samo od države, da pa sami na korist zajednice s svojim delom ničesar ne doprinejo. Narod, čeprav brezposeln, noče milosti, on zahteva dela. (Pritrjevanje.)

Z dosedanjim načinom dajanja podpor se mora prenehati. Po zgledu zetske banovine, ki že skozi dve leti deli podpore na ta način, da potom javnih del skrbijo za zaposlitev in s tem za prehrano ljudstva v posameznih krajih, je vlada izdelala načrt javnih del za vse banovine. Vlada je v to svrhu razdelila na vse banovine 50 milijonov Din. Po poročilih iz vse države je imela ta akcija v vsakem pogledu zadovoljive rezultate, če tudi se je načrt izdelal na hitro roko in ni bila organizirana posebna ustanova, ki bi vodila te posle. Nihče ne dobi podpore, ne da bi delal, razen starih in onemoglih. Narod je rade volje šel na delo, ker mu je bila s tem zagotovljena prehrana, neposredno korist pa je imel tudi domači kraj z izgraditvijo novih in dobrih cest. Delo tudi ni bilo težavno, saj je vsak delal v domačem kraju. Posamezni srezi so na ta način dobili mnogo kilometrov novih in dobrih cest.

Z uredbo o javnih delih, ki je že gotova, se mora ta tako koristna akcija kot samostojna ustanova razviti v vseh krajih naše države v najširšem obsegu. Vsa ta javna dela pomenijo socialno pomoč v vseh krajih države, a istočasno akcijo gospodarskega dvigavanja vseh, tudi onih, po svoji geografski usodi tako pozabljenih in često zanemarenih krajev. Z organizacijo javnih del bo v bodoče odpadla vsaka potreba podpiranja pasivnih krajev. (Viharno odobravanje!)

Odbori za javna dela

Za izvajanje teh javnih del se bodo sestavili v vsakem srezu posebni odbori, v katerih bodo zastopniki vseh občin. Ti odbori imajo nalogo proučiti položaj v vsakem srezu v pogledu brezposelnosti in predložiti vsako leto načrt najnujnejših javnih del v zainteresiranih krajih. Delegati teh odborov bodo na podlagi stvarnih potreb posameznih srezov sestavili banovinski načrt javnih del za posamezne banovine. Banovinske načrte dokončno odobrava ministrski svet na predlog ministra za gradnje ter ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Državni fond

Vsa sredstva za javna dela bodo koncentrirana v posebnem fondu pri ministrstvu za gradnje in v fondih pri posameznih banovinah. Ti fondji lahko kot samostojne jurisdicne osebe po potrebi in pod določenimi pogoji na osnovi preliminarnih dohodkov nalagajo tudi potrebna posojila.

Sredstva centralnega fonda se pobirajo v vsaj državi ter zbirajo. Minister za gradnje in minister socialne politike jih razdelita na posamezne banovine na podlagi stvarne potrebe po predloženih načrtih, sestavljenih po predlogih posameznih sreskih odborov in po odobrenju ministrskega sveta. Sredstva so:

1. vsakoletni proračunski doprinosi države iz prihrankov na izdatkih in iz viškov dohodkov;

2. terjatve države za vso dosedaj izdano podporo za prehrano;

3. trošarina od celokupne potrošnje bencina, in sicer 50 Din od vsakih 100 kg bencina mešanega s alkoholom in 200 Din od vsakih 100 kg čistega bencina. Dosedanja obilgata uporaba mešanega bencina postane fakultativna;

4. trošarina na cement v znosu 15 Din na 100 kg ob istočasno maksimiranju cene cementa s strani ministra za trgovino.

Obe vrsti te trošarine na bencin in cement morata že po svojem prirodnem namenu iti na korist javnih del, ker je njihova potrošnja v tesni zvezi z gradnjo in vzdrževanjem prometnih sredstev, cest, mostov itd. Upam, da se bo, četudi ne takoj, pa vendar kmalu pokazalo, da ta uvedba trošarinskega doprinosu za javna dela ne pomeni omejitve potrebošcev, ker je ta doprinos neznamenit, poleg tega pa se bo zaradi konkurence med mešanim in čistim bencinom najbolj regulirala tudi cena bencina. Vlada bo strogo pazila in izvajala potrebne sankcije, da se to ne bo izkoriščalo za pretirano poviševanje cen. Trošarina na cement mora iti čim manj na račun komentata. Ministrstvo za trgovino bo maksimiralo cene in pazilo, da se bo prenehalo z dosedanjim politiko cen, ki so jih kartelirane tovarne cementa tako brezobzirno dvigale.

Banovinski fondji

Poleg teh dohodkov, ki se bodo etekali v centralni fond, bodo obstojali tudi banovinski fondji, ki naj bi znašali približno letu 120 do 150 milijonov Din. V uredbi se opredeljuje možnost, da banovine po sklepu banovinskega sveta in z odobrenjem ministrskega sveta uvedejo trošarino na vino in izganje. Ta dajatev je samo fakultativna za

Naši kraji in ljudje

Sijajen jugoslovanski večer na Dunaju

Nad 3.000 Dunajčanov obnavlja spomine na Dalmacijo

Dunaj, 20. novembra. Jugoslovanski turistični biro na Dunaju je jako važna organizacija za naš tujski promet. Ustanovil ga je bivši uradni župan železnice, Gorican g. Zdravko Katnik, ki si je bil še ob pravem času pridobil koncesijo. Danes bi bilo težko dobiti koncesijo za tak urad, ki je enak dunajskemu Verkehrsbiroju. — Letos v poletju je priredil ta naš vrti biro tudi več skupnih potovanj v Jugoslavijo, tako n. pr. dvakrat po 370 Dunajčanov s parnikom »Kraljica Marija« do Kotora in v Split, kjer so prebili po 8 dni in so se tako dobro počutili, da tega potovanja ne morejo pozabiti in se za prihodnje poletje zopet pripravljajo večje družbe v Dalmacijo, pa tudi v druge kraje Jugoslavije. Bila so tudi manjša potovanja na Rab, v Crikvenico, vsega samo skupnih potovanj nad 3000 oseb.

V zahvalo za krasne dneve na našem morju so priredili izletniki v soboto 18. t. m. v vseh prostorih ogromnih »Sofijskih dvoran« nekaj »Wiedersehensfest der Adriaferiere«. — Za tri dobitke so darovali: »Putnik« tri vožnje v Split, Dubrovnik in Beograd po osem dni vse prosto, hotel »Prah« na Rabu, penzija Viktorija v Dubrovniku in hotel »Miramar« v Crikvenici prosto bivanje in penzijo za 8 dni. »Jadranska plovnica« je poklonila tri prate karte do Kotora.

Za ta večer v Sophien-Säle so se dobro pripravili in kar naprej prodali nad 3000 vstopnic. Jako uspešno vabilo je bilo tudi, ker je bil povabljen na sodelovanje »Slovenski krožek«, ki se zadnji čas znamenito postavlja v ljudski univerzi Uraniji z dalmatinskimi predstavami, ki se bodo najbrž izvrstile dvajsetkrat.

Ta sijajni večer je bil v soboto ena najlepših prireditelj letošnje jeseni. Dosti nad 3000 ljudi, vsi (ženske in moški) z dalmatinskimi čepicami na glavah, kar je dajalo dvoran divno sliko; med njimi poslanik Jugoslavije, konzul francoski in italijanski, nad 60 poslancev Nationalnata, kakih 30 mestnih svetovalec z županom Seitzem na čelu. V dvoranih je nastal silen dreh, a ljudje so se veselo gnetli in najživahneje je bilo življenje pozno v noč.

Zupan Seitz je govoril v zahvalo za dalmatinsko potovanje. Znani glasbenik Eisler je sam dirigiral svojo koračnico in »nan valček. Ali največja je bila radovednost za nastop »Slovenskega krožka«, ki se je tudi sijajno postavil pred tolikim dunajskim občinstvom. Tamburaški zbor je šel točno 40 članov, vsi z originalnimi čepicami. Komaj so našli vsi prostora na velikem odru in diven je bil pogled na to pisano slovensko družbo v tej največji dunajski dvorani, nabito polni živahnega občinstva; nestrpno je že vse čakalo proslavljenega tamburaškega zbora. — Svirali so najprej dalmatinske narodne pesmi v prireditvi zborovega vodje g. Klema Viškoviča, nato divno »Spanjolko«, nakar je sledila krasna slika »Tamo daleko« v pri-

reditvi Viškovičev in ob sodelovanju tamburašev, orkestra in kvinteta v dalmatinskih slikovitih nošah. Velika glasbena slika »Iz moje domovine«, jako posrečena prireditelj Viškovičeva, je zbudila ogromne ovacije. Solopet je oskrbeli gđc. Nada Grubičeva s svojim mojstrskim sopranom. Nepopisen aplavz je zbudil tudi »Dalmatinski šajkaša«, ki ga je izvajal kvintet s spremstvom orkestra. Zaključna slika je bila kolo »Seljančica«, ki ga je izvajalo osem dam in gospodov v narodnih nošah. Ves program Krožka je minil v najstrožji disciplini in umetniško na višku tudi za glasbeno občinstvo Dunaja.

Tragedija v gozdiču pri Krškem pojasnjena

Nesrečnica, ki je leto dni razpadala v gozdu, je Zagrebčanka Marija Uhernik-Timotejeva

Zagreb, 22. novembra. Življenska tragedija, od katere je ostalo močno razpadlo žensko truplo, nekaj obleke, ročna torbica in pismo, kar so vse našli 14. t. m. v gozdu pri Krškem, je sedaj v glavnem pojasnjena. Današnji zagrebški »Jutarnji List« je objavil rezultate svojih poizvedb, iz katerih se da z gotovostjo sklepati, da je šla v smrt soproga zagrebškega grafičnega delavca, 31letna Marija Uhernik-Timotejeva. Marija Uhernikova je bila Rusinja, ki je s svojim možem, bivšim vojnim ujetnikom prišla v Zagreb. Bila je živčno bolna in je že večkrat v okolici Krškega iskala okrevanja.

O žalostni najdbi 14. t. m. je dobil »Jutarnji List« prvo poročilo iz Ljubljane, uredništvo pa je začelo misliti, če ni morda ta dogodek v zvezi z usodo ene od sedem mladih žena, ki so že lani brez sledu izginile iz Zagreba. Ena od teh je bila tudi Marija Uhernikova, glede katere se je mož sedaj zgledal v uredništvu »Jutarnjega Lista« ter pustil tam tudi njeno sliko. Povedal je tudi, da je imela njegova žena, ko je odšla od doma, zeleno obleko in nizke rjave čevlje. Zelena obleka z rujavimi čevlji pa je bila tudi najdena poleg razpadajočega trupla v gozdu pri Krškem. Po informacijah »Jutarnjega Lista« je našel truplo nekdo, ki je slaboumen in ki je najbrže v svoji maniji sam razprostil obleko po tleh, kakor so bile pozneje najdene. O vsem tem in tudi o pismu, ki ga je »Jutro« že objavilo, je »Jutarnji List« poročal včeraj zjutraj, popoldne pa se je zgledala v njegovi redakciji gospa Stefka Škrinjarjeva, ki je pokazala naslednje pismo svoje prijateljice Marije Uhernikove: — Zbogom! Nikar me ne iščite! Nočem več živeti, ker nimam za to nobene volje. Stefka, življenje ni drugače kakor hude sanje. Grem, da me ne bo nihče več videl.

Bežigrad bo gradil moderno šolo

Dela je izlicitala Ljubljanska gradbena družba — Vzorna šola z vzornim šolskim vrtom — Bežigrad pred novim razmahom

Ljubljana, 22. novembra. Borba za bežigradsko šolo stopa v svojo zadnjo fazo. Oddaja del je bila pred nedavnim časom razpisana in po objavljenem rezultatu bo gradba po vsej priliki poverjena Ljubljanski gradb. družbi za 3.500.000 Din, dočim je najvišja ponudba znašala 4.200.000 Din. Mestni gradbeni odbor in magistratni gremij sta ponudbo LGD že sprejela in kakor se pričakuje, bo pogodba sklenjena prihodnje dni. Gradnja je

Ta večer ostane vsem udeležencem v trajnem spominu in bo po Dunaju budil zanimanje za prelepe jugoslovanske kraje in za naše morje. Italijanski konzul je mogel sporočiti svoji vladi, da »Mare nostro« budi v dunajskem mestu veliko zanimanje pod vtisi divnih narodnih noš, krasnih pesmi in divot naše dalmatinske narave. To sporočilo bodi tudi v zadoščenje vsem ljubljanskim prijateljem »Slovenskega krožka« na Dunaju. Njihova podpora rodi lepe uspehe v čast slovenskega in jugoslovanskega imena v tujini.

Krožek se v družbi akademskega društva »Sloge« pripravlja na dostojno proslavo narodnega zedinjenja, 1. decembra, v eni večjih dunajskih dvoran. To bo zopet večer jugoslovanske pesmi in glasbe! A. G.—k.

Draga Stefka, ti boš molila za mene. Ko boste to čitali, bo že vse gotovo. Pazite mi na Suziko. Zbogom! — Maruša.

Tudi to pismo je bilo datirano s 25. oktobrom lanskega leta kakor ono pismo, najdeno pri Krškem. Mož nesrečne Maruše pa je dobil pismo, ki se je glasilo tako:

— Dragi France! Nikar me ne išči, ker se nikdar več ne vrnem. Za mene je vse končano, želim umreti. Maruša.

Prijateljica in mož nesrečne Marije sta bila dolgo časa prepričana, da je obupanka poiskala smrt v Savi. Kadarkoli je Sava med tem časom izročila kako žrtev, sta hitela vprašati, če to ni mogoče nesrečna Marija. Šele opis žalostne najdbe pri Krškem z omembo zelene obleke, je privedel do ugotovitve identitete.

SLAVNI KVARTET

ki je

V ZVOČNEM KINU DVOR

povzročil bombe smeha, nastopi danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

predvidena na najmanj eno leto. Kdaj pa bo šola za Bežigradom dograjena, zdaj ni mogoče napovedati. Stvar zavisi od vremenskih razmer in od denarnih sredstev.

Da je bežigradski del mesta vse zadnji čas tako vneto terjal gradbo lastne šole, bomo lahko razumeli, če pomislimo, da je v zadnjih letih zraslo na ozemlju, ki se razteza na oni strani železniških tirov in ki sega tja do mestne meje proti Savinju, celo novo mesto, ki šteje okrog 8000 prebivalcev in ki z veliko naglico postaja eden najlepših delov Ljubljane. Da je zasnetek danes že tako blizu realizacije, pa gre v doberni meri zasluga Gospodarskemu in kulturnemu društvu za bežigradski okraj.

Otroci iz Bežigrada so doslej »obiskovali« šišensko ali pa mestne šole in so morali v nešteti primerih hoditi po kilometre daleč. Ker je okraj pravkar v razvoju, za ceste v njem ni še dovolj poskrbljeno in je bila otrokom nešteto krat pot v šolo povsem nemogoča. Zlasti v šiško so zveze zaradi številnih železniških prog skrajno neugodne, razen tega pa je šišenska šola, ki nudi stroho kar dvema osnovnima in dvema meščanskima šolama ter še celi vrsti drugih šol, mnogo premajhna, da bi brez škode za pouk mogla nuditi prostora za tako ogromno število mladin. Z gradnjo nove šole pa se bo obenem oživila potreba, da se v bežigradskem okraju pospešeno uredijo poti in ceste.

Kakor že znan, bo nova šola stala v znameniti Gramozni jami, ki je bila doslej pribežališče najbolj nevarnih ljudi. Mestna občina je že pred časom pričela izpraznjevati ta žalostni kraj, vendar pa je v jami še zmeraj nekaj starih barak. Prostor

Kostanjasta barva — še privlačnejša ...

Kmalu boste srečali marsikatero brneta, ki vas bo s svojimi lasmi resnično navdušila. Zakaj zdaj je vendar enkrat mogoče na poseben način negovati kostanjeve lase? Umivamo jih samo z novim Brunetaflor Shampooom. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lase dobe krasen lesk in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodroja.

Zajamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLORE

na katerem bo stala šola, pa je prazen in bi se zidava lahko pričela takoj. Načrt predvideva monumentalno poslopje, v katerem bo nameščenih 12 deških in dekliških razredov, v posebnem prizidku pa stanovanje za šolskega upravitelja in za hišnika. V telovadnici bo rezerviran poseben prostor za nočišče Ferijalnega saveza. Za primer slabega vremena bodo pri šoli posebna pokrita sprehajališča. Poslopje bo v potrebi mogoče povečati še za 12 razredov, v katerih bo lahko nameščena tudi meščanska šola. Nova zgradba bo v vsa-

kem pogledu eno najmodernejših in najvzornjših šolskih poslopj v državi.

Kakor je imela Gramozna jama doslej najbolj žalostno zgodovino, se bo z gradbo nove šole pričel tudi najlepši razmah. Na doslej pustih bregovih jame so po načrtu predvideni nasadi, s katerimi bo polagoma zrastle bodoči šolski vrt, ki bo lahko vzor vsem našim šolskim vrtovom, z njim pa bo Bežigrad dobil obenem navdne lep park. Z zgradbo šole in vrta bo krog živahni razvoj Bežigrada, ki je drugi najlepši okraj vil in vrtov v Ljubljani.

Krstni nastop našega najmlajšega virtuoz

Najmlajšo generacijo naših bodočih umetnikov bo na novinarskem koncertu v proslavo 15letnice osvobodjenja zastopal mali violinist Dušan Prevorsek, gojenec prof. Jana Slajsa na državnem konservatoriju v Ljubljani. Mali violinist bo nastopil z nalogi, da pokaže, kako se more violine z uspehom učiti že otrok v ljudskošolski dobi, če pride v roke učiteljem,

ki ga ne skvarijo s forsiranjem, marveč mu dajo vso potrebno tehnično podlago, s katero doseže višje in najvišje stopnje violinskega znanja. Vemo, da je baš violina tisti instrument, ki se zelo često tako maščuje, da ni več možno popravljjanje, če začneš tisti ni pravčasno in pravilno vezban v raznih tehnikah igranja. Naš konservatorij in Glasbena Matica sta dala že celo vrsto odličnih violinistov, kar najbolje dokazuje odlične sposobnosti učiteljskega zbora.

Mali Dušan pa bo imel še drugo častno nalogo na novinarskem koncertu. Krstil bo namreč svojega starejšega brata Uroša, ki je obiskovalcem novinarskih in drugih koncertov že znan kot izvrsten violinist in je tudi gojenec prof. Jana Slajsa. Poleg violinskega pouka se je Uroš posvetil še drugim glasbenim strokam. Tako tudi kontrapunktu pri prof. Slavku Ostercu. Konservatoriju je predložil že nekaj uspešnih skladb, med njimi »Sarabando«, ki jo bo izvajal mali Dušan ter torej tako krstil brata kot skladatelja. Vsi smo radovedni na delo mladega komponista, ki ga bomo poslušali s posebnim zanimanjem. Vsekakor bo nastop malega Dušana še posebno zanimiva točka koncerta.

Fotoalpinski stenski koledar

»Iz naših krajev«

Njegova oprema za leto 1934.

Prvi slovenski fotoalpinski stenski koledar »Iz naših krajev« si je pridobil že lani obilo navdušenih naročnikov. Sedaj izide v ponedeljek že v drugi za leto 1934. Koledar je letos v obliki bloka gladko obrezan, podložen z lepenco in perforiran. Komur pa je ohranitev oblike ljuba, lahko liste zaobrne skozi vrvice, na kateri visi, in ima ob koncu leta zopet celo zbirko. Papir je letos tanek, fin, brezlesen, brez posebej za bakrotisk. 52 umetniških fotografij v bakrotisku iz izdolbenine (Kupfertiefdruck) je prvovrstno reproduciranih v štirih barvah. Naslovna stran in besedila so tiskana v štirih jezikih. Oprema in izdelek sta res lepa in umetniška — za ceno 30 dinarjev pa tako rekoč zastoj; lani je veljal koledar 38 Din. Letos se je z racionalizacijo posrečilo znižati ceno do akrajnosti.

Pripominjamo, da je bakrotisk iz izdolbenine najpopolnejši dosedaj znani umetniški tisk, ki se po strukturi že približuje najdražjim fotografskim plemenitim postopkom. Med reproduciranimi slikami jih je večina visoke umetniške vrednosti — saj je ocenil dr. Julij Kugy, znani alpinist, slike Cvetka Šviglika kot najlepše dovršene umetnine, in to izmed tridesetih najboljših amaterjev iz štirih držav! Prav tako njegovi sodelavci — skratka, koledar je vreden, da si ga nabavi sleherni, a to ob pravem času — skoro polovico naklade ga gre letos v inozemstvo, posezite pravočasno po njem. V ponedeljek izide; kdor ga želi naravnost na dom, ga naroči po dopisnici samo na naslov: *Alpinski koledar »Iz naših krajev«, Ljubljana, Dalmatinova ul. 11.* Lanskim naročnikom letos ni treba ponovno naročati.

Nepreklicno zadnjikrat

Jarmila Novotna

poje danes ob 4., 7. in 9.4 uri v filmu ljubezni, petja, krasnih slik iz Carigrada

Noč velike ljubezni

GUSTAV FRÖHLICH

Režija: Geza von Bolvary

Zvočni kino Ideal

VELEFILM

o katerem govori ves svet!

Marlene Dietrich

v najnovejšem filmskem umotvoru

Visoka pesem

Elitni

kino

Matica

Tel. 21-24

po znamenitem romanu Hermana Sudermana. — Umetnina nedosegljive vrednosti! — Predprodaja vstopnic dnevno od 11. do 13. ure. — Predstave danes ob 4., 7.48. in 10.10. uri zvečer. Vsako soboto nov »Paramountov zvočni tehnik«, vsako sredo nov »Foxov« zvočni tehnik.

KULTURNI PREGLED

Koncert

Slov. vokalnega kvinteta

V ponedeljek je priredil Slovenski vokalni kvintet svoj prvi letošnji koncert v odlični zasedbi dvoran ljubljanske Filharmonične družbe. Kvintet, ki ga tvorijo g. Stibernik, Tine, Jug Milan, Petrovič Roman in Tone ter Šule Dragotin, je gotovo danes naše najboljši tovrstno združenje. Odlikujejo ga predvsem glasovna enotnost in ubranost, nadalje pa visoka in hvale vredna ambicioznost, ki dviga njihove koncerte preko povprečnosti in jim daje svojevrstno pečat. Tako smo tudi na tem koncertu poleg dosega običajnih kompozicij udomačenega vokalnega sloga čuli prvič troje Gallusovih motet v izvajanju moškega kvinteta, vsakakor zanimiv, in kakor se je izkazalo, odlično uspel poizkus. V kvintetu zvene te skladbe prav tako zanimivo in barvito, kakor v zboru. Hvale vredno pa je, da se to mlado združenje lotiva tako težke naloge: nastudirati in brezhibno izvajati skladbe polifonnega sloga, ki dajejo peč tudi najodličnejšim zborom dovolj dela. Navdušenje občinstva vpravi pri tej točki bodi nečemu odzveno in potrdilo zaveti, da je bila izbira pravilna.

V ostalem delu sporeda so prišle do lepe veljavne zborovske skladbe Pavčiča, Lažoviča, Savina, Mokranjca in Adamčiča, solista

Milan Jug in Anton Petrovič pa sta zapela še nekaj samosplovov Savina, Žepića (čigar tople pesmi so bile to pot morda prvič javno izvajane) in Stritofa. Solista in kvintet so bili deležni velikega aplavza, ki se ni poleg, dokler niso pevci dodali še troje pesmi. Slovenski vokalni kvintet lahko šteje ta nastop k najuspešnejšim, kar jih beleži njegova kronika, upam pa tudi, da bo njegov zgled izbira sporeda vplival na druge v prihodnje. L. M. Š.

Zagrebško pismo

Nov Caruso? V operi »Tosca« se je predstavil naš novi tenor Dušan Giorgjevič. Odkrilo ga je naše gledališče. Je diplomirani inženjer, mlad in etasit. Že nekaj mesecev pred nastopom so govorili v Zagrebu in tudi v Beogradu, da je z njim odkrit nov Caruso. Razumljivo je, da je Giorgjevičev nastop vzbudil izredno zanimanje. In zares: Giorgjevič ima krasen tenorski material, ki se najlepše kaže v lahki višini in v polni srednji legi. Če uvažimo, da je ob tej priliki stal sploh prvič na gledaliških deskah, razumemo nakatero nedostotke (nenizko intoniranje, ritmično neslovnost in dr.) le kot posledico prvega vznemirjenja. V Giorgjevičev glas lahko polagamo največje upi. Občinstvo je z očitnimi simpatijami sprejelo debut mladega peva.

Robert Primožič je gostoval kot Telramund v »Lohengrinu« in Scarpia v »Tosci«. Moral je izpolniti vrzel, ki jo je prstil za seboj Rudolf Bukšek Primožič si je vse do danes ohranil polnoto in moč svojega grla, a tudi nemirno postajo glas.

»Aida«, Pavel Vlahović — Marion je nastopil kot Radamea v »Aidi«. Vzlic vsemu njegovemu elegantnemu in kulturnemu petju, ki je razodevalo nedvomno mehko in finise, se zdi, da mu je ta uloga izmed vseh dosedanjih najmanj ležala. Istega večera sta se odlikovala glasovno sijajno disponirana Ančica Mitrovičeva in Zinka Kunčeva. Dirigiral je temporementno Lovro Matačić.

»Carobni strelec«. Po predledku 32 let so dajali pri nas Wobrova »Carobnega streleca«. Uprizoritev je dosegla zelo povoljen rezultat. Sodelovali so: dirigent Matačić, scenograf Ljuba Babić in režiser g. Karl Drwus iz Nemčije, ter odlični solisti. Vzlic temu ni uspelo, da bi zainteresirali občinstvo za to izredno stvaritev nemške romantike. Gledališče je bilo pri premieri obupno prazno.

»Grof Luksemburški«, stara Loharjava opereta, se je pojavila v novi obleki in zaznamuje pri občinstvu lep uspeh.

»Istra«. Gledališko — koncertna prireditelj gledališke družine »Istra« iz Ljubljane pod vodstvom Justa Košute žal ni mogel vzbuditi zanimanja ne pri občinstvu, ne pri kritiki.

»Džimbic«. Ta komedija madžarskega pisatelja Zagana obdeluje hvalečen material (zamorsko dekle Džimbic pride v Evropo in

povsod naletava na čudne stvari in navade), vendar mu avtor ni bil popolnoma kos. Občinstvo pa je igro toplo sprejelo in se zelo zabavalo.

Učiteljski pevski zbor. Ta imponentni zbor 110 pevcev in pevko pod glasbenim vodstvom Sreča Kumra je izvajal pri nas velik koncert s skladbami domačih komponistov. Učiteljski zbor je pel požrtvovalno in z umetniškimi ambicijami ter je s svojo logično interpretacijo in z iskrenim posredovanjem uspel pri občinstvu. Zbor je odlično discipliniran ter so mu posamezne delnice toliko izenačene, da daje homogen zvok. Nemara je bil zbor v Zagrebu malo preveč utrujen.

Cerkveni koncert. Društvo za pobijanje raka je priredilo v katedrali cerkven koncert z lepim materialnim in moralnim ishom Istotam je koncertiralo katoliško pevsko društvo »Branimire« pod vodstvom Josipa Vrhovskega.

Poljska prireditelj. Ob priliki 15letnice poljske republike je bila v dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda glasbena akademija, pri kateri so sodelovali odlični zagrebški umetniki. Slavnostni govor je imel univ. prof. dr. Fran Hešić, ki je zanimivo orisal poljsko zgodovino. Dvorana je bila polna odličnega občinstva.

Zagrebška filharmonija. Pod vodstvom Krešimirja Baranovića in ob sodelovanju beograjske pianistke Stane Ribnikarjeve je priredila Zagrebška filharmonija svoj prvi simfonični koncert. (Program: Beethoven, VII simfonija; d. Falle: Noči v

španskih vrtovih: Golestan; Prva romunska rapsodija; Strauss: Don Juan). Koncert je imel velik umetniški uspeh.

Ziga Hirscher.

Zivahna sezona umetniških razstav. Za letošnjo zimo in pomlad se obeta Ljubljani pisana množica prav zanimivih umetniških razstav. Vodstvo Narodne galerije je Jakopičev paviljon oddalo z manjšimi premori za vse mesece tja do junija. Kakor je »Jutro« že zabeležilo, je za večer 6. decembra napovedana otvoritev razstave ekvipine »Treh« in njenih gostov, ki razstavljajo do 25. t. m. v Zagrebu. S skupino »Treh«, ki jo tvorijo najznamenitejši hrvatski slikarji V. Bieč, S. Babić in J. Miše, bodo v Ljubljani razstavili tudi največji sodobni poljski grafik W. Skoczylas, istriški slikar A. Motika in naš Franc Pavlovac. Ta razstava obeta biti v vsakem oziru eden najpomembnejših umetniških dogodkov letošnje zime. Skupini »Treh« bo sledila razstava slikarja Jana Oeltjens iz Ptuj, ki je po rodu sicer iz Hanovra, pa je do dobrih mere postal naš rojak. Njegova sornozra je hči znamenitega grafika Luigija Kazimirja iz Ptuj, ki je tudi sama umetnica. Zatem bodo drug za drugim razstavili še trije slovenski slikarji: Jama, ki zadnja leta vsako pomlad privlača mnogo občinstva na svoje intimo lepe razstave; Jakac, ki bo prikazal svojo novo kolekcijo iz Dalmacije, in Tone Kralj.

Ivan S. Turgenjev: Plemiško gnezdo. V Ljubljani knjižnica (Jugoslov. knjigarna) pravkar izšel slovenski prevod enega naj-

Domače vesti

Vojaške vesti. Divizijski general Milutin Nedić je imenovan za predsednika izpitne komisije za čin zrakoplovnega majorja, na službovanje pa so prideleni: konjiški poročnik Roman Bradaska kot vršilec dolžnosti komandirja mitralješkega eskadrona 7. konjiškega polka; konjiški podporočnik Milutin Mihajlovič kot vodnik dravskemu vozaškemu eskadronu; inženjerski poročnik Cvetko Dolenc kot vodnik in nastavnik inženjerski podoficirski šoli; inženjerski kapetan 1. Marijan Mašek tehničnemu zavodu pomorskega arzenala; inženjerski kapetan 2. razreda Josip Šretner pomorski vojni akademiji; inženjerski kapetan 2. razreda Ivan Rojnik artiljerijski šoli vojne mornarice; strojni podporočnik Adolf Kolarič kot vršilec dolžnosti upravitelja stroja na podmornici »Nebojša«; poročnik fregate Argus Grošelj na kr. monitor »Vardar«, poročnik fregate Luka Jurković na kr. monitor »Sava«, poročnik korvete Ladislav Lah pa bazi rečne flotilje.

I. MAČEK, Ljubljana

Aleksandrova cesta 12

NAJVEČJA IZBIRA SUKENJ. POVERŠNIKOV in oblik za gospode in deco.

Strokovni izpiti za zdravilke. Kakor se uradno razglasa, se bodo 11. decembra letos vršili v Zagrebu državni strokovni izpiti za zdravilke-uradnike resora ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje na ozemlju dravske, savske, primorske in vrbske banovine. Prijave za izpit je treba do 25. t. m. poslati izpraševalni komisiji. Izpiti se bodo vršili v šoli za narodno zdravje v Zagrebu.

Polovična vozna za delegate SPD. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vozno za udeležence skupščine SPD v Kranju. Ta ugodnost bo veljala od 23. do 25. decembra 28. t. m. Udeleženci bodo kupili cele vozne karte, ki bodo veljale tudi za povratek skupno s potrdilom, da so se skupščine udeležili.

Čirli Metodova družba prosi svoje podružnice, da poberejo članarino za tekoče leto ter jo nakažejo vodstvu po polnočnici. Družba želi tudi, da podružnice čimprej razpečejo razpisane razglednice, kolke in bloke v prid skladi septembrskih žrtve.

Novo poslopje beograjske patriarhije, katero so začeli zidati pred 3 meseci, je že pod streho. Sedaj že gradijo kupolo in dovršujejo delo na fasadi, z ureditvijo notranjosti pa bodo začeli prihodnjo pomlad. V poslopje se bo začelo vselilo vodstvo pravoslavne cerkve, dokler ne bodo zgrajeni patriarhijski dvori na Vračarju. Za stalno pa bo v novem poslopiju beograjska arhiepiskopija s cerkvenim sodiščem.

Prijetno je britje z ERIKA milom

G. direktor dr. Matej Potočnik, Lesce je poslal CM družbi v spomin prerojen umrlega prof. Ljudevita Mlakarja 100 Din Iskrna hvala!

Zapuščina v Ameriki. V Ameriki je umrla Marija Komljančeva, po rodu z Vetrnega vrha. Zapustila je nekaj imetja brez navedbe dedičev. Upravičenci naj prijavijo svoje pravice ob priložnosti rodbinske pole izseljenkemu nadzorniku v Ljubljani.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Na področju dravske banovine je v dobi od 1. do 7. novembra za nalezljivimi boleznimi obbolelo 142 oseb in sicer: za davico 64, za vnetjem prsišne slinavke 34, za tifusom 17, za škrlatinko 14, za šenom 7, za grizo, za krčevito odreenelostjo in za otročno vročico pa po 2 oseb.

Nevarne poplave v dalmatinski Zagori. V okolici Vrljke je začelo že v nedeljo snežiti, ob izviru reke Cetine in v ravninah vrljske občine pa so naslo narasli pohlevni potoki. V torek jutraj je bila večina Cetinjskega polja že pod vodo, ki je uničila mnoge nasade ter vdrla tudi v naselbine. Tako močne poplave v jeseni že dolgo leta ni bilo v tej pokrajini. Obšinske uprave so že prosile banovino za nujno pomoč.

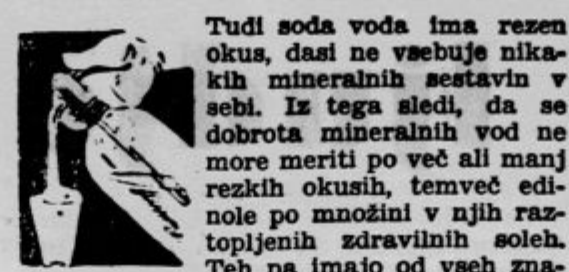
Punktaška maščevalnost. Pišejo nam: O punktaški zagrizenosti v Leskovcu pri Sv. Andražu v Halozah smo pisali že ob obšinskih volitvah. Ker takrat punktaši niso hoteli ničesar slišati o kakšni kompromisni listi, je občinska organizacija JNS postavila svojo kandidatno listo z nosilcem Rudolfom Del Negrom, trgovcem v Leskovcu. Ta lista je častno zmagala, kar nas sprotnike strašno boli. To svojo jezo so si hoteli v eni zadnjih noči ohladiti tako, da so pomazali novemu županu g. Del Negru hišo s katanom. Orožniki so pridno na delu, da izsledijo zlikovce, ki zaslužijo vsakor eksemplarično kazen.

Oživel, ko so ga spuščali v grob. V Bugojini pri Banja Luki je obkolil kmet Jovo Čačić, star 45 let. Imel je neko čudno bolezen in zdravilniki niso vedeli, kaj mu je. Za to boleznijo je Čačić v ponedeljek umrl.

Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Ko so ga spuščali v grob, je eden izmed pogrebcev slišal trkanje iz notranjostne krste. Krsto so potegnili iz groba in jo odprli, v njej pa zagledali Jovo živega. Nastal je grozen strah in ljudje so sbežali na vse strani. Jovo je čudno gledal okoli sebe in napolnjen vendarle enega pogrebca doklical in mu komaj dokazal, da ni mrtev. Ko je prišel domov, je našel vrata zaklenjena. Kogar koli je srečal, vsak se ga je zbal in pobegnil. Preteklo je več dni, preden so mu verjeli, da ni vampir. Šele potem so ga pustili v domačo hišo.

Pogreb ciganskega umetnika. Nekdaj po vsem Balkanu proslavljenega ciganskega primaša Jovo Jareta, ki se je na starost reven in bolan zatekel v revno kolibo beograjskega predmestja Jatagan Mali, smrt ni pustila dolgo čakati. Jovo Jare je v torek nastopil svojo zadnjo pot na kateri ga ni spremljal nihče od tisočih, ki so se udeležili ob divnih zvokih njegove violine. Pač pa so prihili k pogrebu vsi cigani iz Beograda, mnogi pa tudi od daleč. Ciganke so spletile iz najlepših krizantem en sam venec, ki pa je bil tako velik, da je na široko in visoko pokrilo vsi krsto. Ciganski godbeniki so obkolili kolibo v kateri je Jovo ležal že v krsti, ter svirali veličastno Beethovnovo žalno koračnico. Svirali so tudi med potjo na pokopališču, kjer se je eden od njih od pokopnika poslovil tudi s kratkim, globoko čutečim govorom.

Z ročico po glavi. Nedavno zvečer se je zbrala pri posestniku Dreu Viktoriju pri Sv. Bojlenku v Halozah večja družba fantov in deklet pri obrezovanju repe in krompirja. Med fanti je pa nastalo zaradi

Tudi soda voda ima razen okus, dasi ne vsebuje nikakih mineralnih sestavin v sebi. Iz tega sledi, da se dobrot mineralnih vod ne more meriti po več ali manj raznih okusih, temveč edino po množini v njih raztopljenih zdravilnih solih. Teh pa imajo od vseh znanih mineralnih vod največ Rogaško slatinski vrelci: TEMPEL, STYRIA in DONAT (do preko 16 gr na 1 liter vode). Zato imajo tudi Rogaško slatinski vrelci kljub svojemu milemu in nevsipljivemu okusu večjo zdravilno vrednost. Rogaško slatinski vrelci štiti in zdravijo z nedosežnim uspehom človeško telo pred boleznimi želodca, mehurja, jeter, ledvic, žolčnih kamnov, protina, sladkorne bolezni itd. Kdor tedaj redno in dosledno pije Rogaško slatinske vrelce ni nikdar bolan. Rogaško slatinski vrelci pospešujejo teč, urejajo prebavo, pomlajajo kri in utrjujejo zrahljano zdravje! 266

Pecivo čajno, krasne bonbonjere, velike, male, kakor kdo izbere, poceni za Miklavža jih dobite! Kje? — K Peliconu brž hitite!

Steklega psa volčjaka so v ponedeljek ustrelili v Brežicah. Ogrizel je na svojem potepanju več psov, lotiti pa se je hotel tudi nekaterih oseb.

Obledela oblike barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.

Halo! Tu Miklavž! Obdaril bom revne in bogate otroke zastoj!

Iz Ljubljane

Prvodecembrska manifestacija. Kakor smo že poročali, bo v petek 1. decembra ob 5. popoldne velika manifestacija obhod v spomin 15 letnice osvobodjenja in ujedinitve, ki ga priredijo bojni organizacije v Ljubljani; to so vojni dobrovoljci, rezervni oficirji, četniki, bojevnik in invalidi. Vabljeni so vsa društva in celotna javnost, da se udeleže te patriotične manifestacije. Podrobni spored bomo objavili v eni prihodnjih števil.

Velosa
Pozabili boste
utrujenost in dnevene skrbi, ako uporabite za kopal peno se Velosa tableto iz smrekovih iglic.
Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Cena tableti Din 3.50.

Prihod zagrebškega metropolita gosp. Dositeja v Ljubljano. Za prvi službeni obisk g. metropolita Dositeja je določen naslednji program: V soboto 25. t. m. ob 9.49 svečan sprejem na kolodvoru; odhod na kratko moitev v pravoslavno vojaško kapelo v vojašnico vojvode Mišića na Taboru; službeni obisk. Po kosilu sprejemanje v apartmanu v hotelu Union, ob 18.30 obisk vojaške kapeli. V nedeljo dne 26. t. m. ob 9. svečana arhijerejska služba božja v kapeli, od 11. do 13. sprejemanje v pisarni g. paroha. Ob 13. skupno kosilo v srebrni dvorani hotela Union (člani pravosl. cerkvene občine naj se glede udeležbe obrnejo na pisarno g. prote). Popoldne je rezervirano za obiske različnih humanitarnih ustanov. Odhod v ponedeljek 27. t. m. ob 9. uri.

S posebnim veseljem so vsi lanskí gostje novinarskega koncerta vzeli na znanje vest, da tudi letošnji prireditel dne 1. decembra ne bo v nobenem oziru zastajala za lansko, marveč jo bo skušala celo prekositi. Koncertni program je prav pester. Prirediteljem je uspelo pritegniti nekatere nove sodelavce, ki bodo s izbranim programom prijetno presenetili občinstvo. Celoten program bo objavljen prihodnje dni. Za zabavni del po koncertu je preskrbljeno kar najbolje; upoštevajo se se izkušnje iz prejšnjih let. Ves aranžman je v večjih rokah: ljubljanski čitateli, zaupaj in prid!

Velik koncert Glasbene Matice ljubljanske. V ponedeljek 4. decembra bo izvajal pevske zbor Glasbene Matice s sodelovanjem solista in pomnoženega orkestra svetovno znani Verdijev Requiem. To delo se bo letos prvi nas drugič izvajalo. Prvič ga je izvajala Glasbena Matica pred 25 leti. V svetovni glasbeni literaturi zavzema to delo eno najodličnejših mest. Koncert bo vodil ravnatelj Mirko Polić. Vstopnice bodo od ponedeljka dalje v prodaji v Matični knjižarni.

BIL NEKOČ JE MUZIKANT...

Na prosvetno-družabnem večeru »Kрке« pri Mikliču v petek dne 24. t. m. ob 8. zvečer so na sporedu številne sklopične slike iz »paradiža Dolenjske«, t. j. in doline gradov v Mirenski dolini. Svoječasnega izleta »Kрке« v to dolino so je udeležilo okoli 330 izletnikov in je bil torej največji letošnji izlet z vlakom. Izletnike bodo sedaj gotovo zanimali posnetki Foto-Smua in njegovih fotoamaterjev. Na sporedu sta še pravilici »Prvi Dolenjske« in »Krvavi bogatini« pisatelja Vdovica — ki je poznan pod psevdonimom Janez Rožencvet — in sicer v recitaciji g. Nade Jax-Obereignerjeve, in koncert Šentlakovskega pevskega društva, pod taktirko konservatorista Rupnika. Nastopi 30 pevcev! Po koncertu godba. Vstop vsakomur prost! Brez vstopnine!

»Kri pripoveduje...« je naslov drugega poljudno znanstvenega predavanja prirodnoznanstvene sekcije Muzejskega društva za Slovenijo, ki bo drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo znani strokovnjak docent g. dr. Košir o sestavnih krvni in njih pomenu za normalno in bolezensko dogajanje v našem telesu, o pomenu seruma v teoretični in praktični medicini, o dokazovanju krvi v kriminalnih primerih, o krvnih skupinah. Sekcija vabi občinstvo na to izredno zanimivo predavanje, ki ga bo spremljalo preko 40 sklopičnih slik.

Občni zbor mornarske sekcije Jadranske straže bo 25. t. m. ob 20. v prostorih hotela Lloyd, Sv. Petra cesta. Vsi bivši mornarji vabljeni.

Porabnikom plina sporoča mestna plinarica, da je rok za dostavo vprašalnih pol podajalnih do konca meseca novembra.

Vajenski dom. Pod okriljem ZKD bo 26. t. m. ob pol 10. predavanje: »Obrotniški vajenci v mladinskem pokretu«. Predaval bo g. dr. Alujevič Branko.

Društvo »Tabor«. Drevi ob 8. bo na realni (Vegova ulica) predaval g. dr. Vsevolod Brankovič o svojih vtisih s potovanja po Italiji. Prijatelji, iskreno vabljeni!

Društvo zasebnih in avtonomnih namencev ima drevi svojo plesno vajo ob 20. v veliki dvorani Kazine. Na svidenje!

Zensko vzgojevalno in podporno društvo »Mladika«, bo imelo občni zbor v CM pisarni, Ljubljana, Beethovnova ulica 2, 25. t. m. ob 17. uri.

Zenski pokret javlja svojo redno vajo za danes 23. t. m. ob 18. v damski sobi kavarne »Emonec«.

Spomenik sv. Janeza Nepomuka, ki so ga v zvezi s preureditvijo okolice Sv. Florijana pred meseci prenesli iz cerkve in postavili pred portal, pomeni estetsko monumentalen okras te starinske cerkve, ljudje pa so več časa grajali, da manjka ograje pred njim. Slednjič je ureženo tej javni kritiki in danes so delavci postavili lično železno ograjo, katero so okrasili še s peterokrako zvezdo, znamenjem modrosti, ki so jo pripeli nanjo. S tem je estetska ureditve cerkve sv. Florijana zaključena.

Bleilweisova cesta bo tlakovana šele na pomlad. O tlakovanju Bleilweisove ceste smo že nekajkrat pisali in smo tudi najavili, da se bodo dela pričela že v najbližjem času. Ker je bila prva licitacija razveljavljena in je bila oddaja del odobrena šele na ponovno licitacijo in ker so se tem formalnim oviram pridružile še vremenske nepravilice, se je stvar zavlekla, in kakor zdaj kažejo vsa znamenja, bodo v delu na cesti pričeli šele na spomlad. Pozimi je tlakovanje s trdo litim asfaltom, ki je za Bleilweisovo cesto določen, tako rekoč nemogoče. Stroški za tlakovanje na odseku od Aleksandrove ceste pa do Gregorčičeve ulice pa so bili proračunani, kakor smo že zabeležili, na 830 tisoč Din. Tvrda Antun Res iz Zagreba, ki je dela izlicitala, pa je šla v svoji ponudbi za 23% nazaj, tako da bo tlakovanje veljalo v celoti nekaj nad 700.000 Din. Stroški se bodo krili s posojilom iz kladrinskega fonda. — Prihodnje leto pa bosta tlakovana po vsej priliki že tudi oba ostala odseka do Tyrševe in Tržaške ceste, tako da bo v enem letu definitivno urejena vsa Bleilweisova cesta.

Plesna vaja JNAD »Jadrana« bo drevi v dvorani Trgovskega doma. Vodi g. Jenko. Igral bo jazz Ronny. Začetek točno ob 20.

Prihodnja plesna vaja 80 Preporoda bo v soboto 25. t. m. G. Jenko poučuje la. tošnje novitete. Da bo pouk bolj zabaven, sta na razporedu dve družabni igri. Pri vajah igra »Ronny« jazz. Začetniki točno ob pol 20., ostali ob 20. Vljudo vabljeni.

Iz Celja

Na Ljudskem veseležilišču je v ponedeljek predaval univ. prof. g. dr. Boris Zarnik iz Zagreba o vprašanju od kedar je življenje na zemlji. Opisoval je najprej najstarejšo zemeljsko dobo pred poldrugo milijardo let, ko se je zemeljska plast ohladila in se je na njej ustalila voda, predpogoj k pričetku primitivnega življenja. Sledile so dobe, ko so za morskiimi živalmi nastopili plazilci in pozneje razviležje in popolnejše živali, dokler se ni pojavil človek. Predavatelj je navedel razne teorije, odkod prva živa celica, kakor se je sklepalo na starost kamenin zemeljske plasti in sledov životinj v njih, ter označil dolgo posameznih dob na zemlji, katere življenje je razmeroma mlado. Življenje na zemlji se bo razvijalo do vedno večje popolnosti. Zanimivo in poučno predavanje, ki je bilo zelo dobro obiskano, so poslušale vaje sklopične slike. Prejšnji ponedeljek je predaval številnim poslušalcem univ. profesor g. dr. Gavazzi iz Zagreba o življenju polarnih narodov. Ob predavanju sklopičnih slik je opisoval čarobni polarni svet, njega pokrajinske lepote in življenje ljudi v teh predelih.

Davčna uprava v Celju sporoča: Z davčnimi opominji za četrto četrtletje 1933 določeni osemdesetlletni plačilni rok poteče danes. S pozivom in takojšnjemu vplačilu zao. stali davčnim opozarja davč. uprava vse davčne zamudnike, zlasti one, ki še niso poravnali davčin iz l. 1932., da prične sedaj z rubeži za četrto četrtletje 1933, hkrati pa s transferacijo in prodajo zarubljenih predmetov.

spremljevanjem orkestra. Klavirski solopart tega divnega klasičnega dela je izvajala pianistka g. Mirca Saneinova s dovršeno tehniko, poglobitvijo in fino, naravno interpretacijo. Zlasti je ugajal tretji stavek (rondo). Sledila je Beethovnova simfonija št. 1 v C-duru. Orkester je bil v pravilnem stilu in ji vili življenja. Simfonija je zvela tako doznano in čisto da bi jo orkester lahko igral tudi v velikih mestih.

Ko je bila simfonija odigrana, je predsednik Glasbene Matice g. dr. Orožen na odru priročnik čestitaj g. ravn. Saneinu k jubileju. Glasbena Matica je ljubljant po konila krasen zlat lovovr venec. Predsednik g. dr. Orožen je nato predčital čestitke, ki so jih poslali ljubljant mestna deška in mestna deška narodna šola v Celju, g. ravn. Matej Hubad, predsednik ljubljanske Glasbene Matice g. dr. VI. Ravnlhar, bivši predsednik celjske Glasbene Matice gosp. ravnatelj M. Gruđen v Ljubljani. Jublanti je prejel celo vrsto šopkov in vencev od gostencev, učiteljskega zbora in drugih čestitev. V imenu Celjskega pevskega društva je čestitaj g. Fink ter mu poklonil šopek rož in sliko pevskega zbora.

Najbolj privlačna točka sporeda je bilo novo originalno delo g. ravnatelja K. Saneina »Celjska suita« v štirih stavih, s katero je ravn. Sanein z uspehom vstopil v krog jugoslovanskih kompozitorjev. »Celjska suita« je delno moderno izvedena, delno pa prepletena s folklorističnimi motivi in je zelo učinkovito instrumentirana. Mo-

boljših romanov Ivana Turgenjeva »Plemiško gnezdo«. Kmalu dobimo tudi nov slovenski prevod Turgenjevih »Lovčevih zapiskov«; tako bo slovenska literatura prav dostojno proslavila 50letnico smrti slovečega ruskega pisatelja. »Plemiško gnezdo« je roman tiste Rusije, ki je danes ni več: Rijeje plemičev na prelomu med patriarhalno dobo in novimi razmerami, ki tudi plemiče dolgo in obširno odtraja od človečanskega idealom. V glavnem junaku tega, še vedno lepega in očevočlovega romana, Ljavnjemem, je Turgenjev delno upodobil sebe in postavil pred mladi rod tip plemiča - idealista. »Plemiško gnezdo« bo zaradi svoje umetniške doznatosti in plemenitega duha ostalo vedno med pomembnejšimi stvaritvami ruske literature. Prevod d. lo doslej še neznanega prevajalca Joža Arka, je lep. Daljši uvod podaja čitatelju duševni profil in vpogled v literarno delo Ivana Turgenjeva. Knjiga se dobiva tudi pri »Tiskovni zadrugi«.

Srpska književna zadruga je izdala letos v svojem 36 kolu naslednje knjige: »Pesem Mirka Korolija.« »Pripovedke« (III.) Stevana Sretna, »Nečista krv« Borisava Stankovića. »Pripovedke i basne« Milana Vukotića, »Drame« Petra Petrovića Pečije, »Država i njen život« Evgenija Spoktorskega in »Pripovedke« Aleksandra Puškina v prevodu Stevana Janjica.

Zvezovala »Marija Antoineta« v francoskem prevodu Založništvo Grassa v Parizu je pravkar izdalo francoski prevod znamenitega Zweigovega biografskega romana »Ma-

rija Antoineta«, ki je letos izšel v slovenskem prevodu pri Tiskovni zadrugi.

O Paulu Claudelu je izšla v založbi De-clée de Brouwer studija Jacquesa Maudalea »La Génie de Paul Claudel«.

Nov roman Pierre Benoitja. Član štiridesetorice »nesmrtnih« Pierre Benoit je izdal pri Michelu nov roman »Cavalier 66«, ki je nekako nadaljevanje zgodbe prejšnjega romana »L'oublié«.

»Le français moderne« je naslov nove ravije, ki je pričela izhajati v redakciji prof. Alberta Darzata v Parizu. Ravija izpolnjuje že dolgo občutno vrzel: posveča se vsem vprašanjem, ki so v zvezi z moderno francosko. Med sodelavci so prvostalni strokovnjaki.

Kriza na poljskem knjižnem trgu popu-šča. Poljski založnik Gebethner iz Varšave, ki se je nadavno mudil v Pragi zaradi organizacije sodelovanja Čehoslovakov in Poljakov pri tiskanju not, je izjavil o položaju poljske knjige med drugim to-le: Tudi na poljskem knjižnem trgu se je pojavila kriza. Vzroki so približno isti kakor drugod: padla je kupna moč prebivalstva, pri čemer je imelo posebno veliko vlogo znižanje uradniških plač. Založniška nadprodukcija, občutna se zlasti v obilju slabih pravilov, ki so zabasali skladišča, je ovirala nadaljnjo podjetnost. Poseben moment, ki prihaja na Poljskem in poštev, pa je še vedno enozmerno znatno število analfabetov. Vzlic temu na lahko trdimo, — je izjavil poljski založnik, — da je na našem knjižnem trgu že minila najhujša kriza. Resnično dobra

knjiga najde vedno svoje kupce. Posebno pozornost je treba posvetiti mladini; če nji vcepimo ljubezen do knjige, jo bo imela vse življenje. — Največja skrb poljskih založnikov je znižanje cen. Na Poljskem so se knjige morale poceniti, nove cene pa je težko upravit v sklad z izdatki in režijo, postavkami, ki so še vedno visoke. O nakladi poljskih knjig je povedal varšavski založnik: Novelistične zbirke se povprečno izdajajo v nakladi 1500 izvodov, romani v 2000 izvodih, višje naklade so le izjema. (Primerjaj e temi številkami skoraj enako ali celo še višjo povprečno naklado slovenskih knjig in ne pozabi, kako velik je poljski narod!) Če katara poljska knjiga »ide v 4000—5000 izvodih, je to že izreden uspeh. Pri Poljakih so se enako kakor pri Čehih dobro obnesli tadni cene knjige.

Izvoz knjig iz Nemčije pada. Iz statistike, ki jo je objavil »Le bulletin du livre franc«is, posnemamo, da v Nemčiji od l. 1925 stalno pada produkcija knjig in še bolj njih izvoz. L. 1922. je v Nemčiji izšlo toliko knjig kakor l. 1891. V splošni literaturi je protok cila padla za celih 50%. Izvoz knjig je dosegel najvišjo točko l. 1929., od tedaj pa pada. Med vzroki sta posebno važna dva: v Nemčiji narašča nacionalna literatura tiste vrste, ki ostalega sveta ne more zanimati, z druge strani pa so vzrok težave, ki so nastopile v deviznem in valutnem prometu. V primari z letom 1926. je padla produkcija v vseh književnih panogah, samo postavka za politično literaturo zaznamuje povijanje. Značilno je, da pada tudi število prevodov

iz tujih jezikov. L. 1928. jih je izšlo 746, leta 1932. samo še 326. — V istem listu beramo tudi zanimivo ugovovitev, da se je v zadnjem času težilče nemškega založništva preneslo iz Lipskega v Berlin. Lipsko je ohranilo prvstvo le pri mladinski knjigi, v klasičnih jezikih, glasbi, gledaliških spieih, sportu in filozofiji, obenem pa so ti največje knjižne razpošiljalnice.

Simfonični koncert Glasbene Matice v Celju

Orkester celjske Glasbene Matice je priredil ob dvajsetletnici umetniškega udeleštovanja ravnatelja zavoda g. Karla Saneina v sredo 14. t. m. zvečer svoj prvi simfonični koncert v Mestnem gledališču. Občinstvo se je oddaljilo g. ravnatelju Saneinu in Glasbeni Matici z zelo lepim obiskom. Orkester, ki je štel skoraj 40 godbenikov, med njimi tudi tri klane vojaške godbe in nekaj gostov, je pod taktirko jublanta g. ravnatelja K. Saneina tvoril uravnoteženo enoto. Izvajanje je bilo precizno, diferenciacije so bile krepke in učinkovite, tehnika zelo zadovoljiva, nastavki dobri. Številčnemu razmerju pa bi odgo. varjala dva kontrabasista. Orkester je rešil svojo težko nalogo za celjske razmere spravi siljano. Članom orkestra in njihove-mu odličnemu vodji g. ravnatelju Saneinu gre vse priznanje za idealizem, trud in veliki uspeh. Na sporedu je bil najprej Beethovov klavirski koncert op. 15 s

Ljubljanska drama je uprizorila v torek sveder v Celju Wernerjevo veseloligro. Pravico do greha. Tempo igre je bil živahen. Gledašču je bilo razprodano. Igra je vzbujala mnogo smeha in odobravanja. Dobro bi bilo, če bi prihodnje uporabljali ob koncu dejanj izrezani, ne pa celi zastor, ker moti, če se igralci ob aplavzu pokazujejo na sceni namesto pred rampo.

Zračnega napada ni bilo. Včeraj dopoldne se je polastila prebivalstva v Celju in okolici precejšnja nervoznost. Vse je bilo zanimanje pričakovalo, ki bodo izšla zračna letala, ki bodo ob izvršili zračni napad na Celje in okolico. Ob pol 12. so bili obrambni, gasilni in reševalni oddelki in opazovali na dolobne niti mestih. V mestu so zapili trgovine in poslali vojsko mladino domov po cestah in ulicah pa so patrolirali vojski, stražniki in orožniki. Ob pol 12 pa je nenadno prišla brzokljavka iz Zagreba, da je vaja zaradi goste megle v Zagrebu in okolici odpovedana, ker letala ne morejo odleteti. Vaja se bo vršila, čim bo lepo vreme. Prebivalstvo bo pravočasno obveščeno o zračnem napadu.

Obup. Včeraj dopoldne je izpila 43 letna žena državnega upokojenca Marja L. na Teharju pri Celju večjo količino iluzija. Z reševalnim vozom so jo prepeljali takoj v bolnišnico, kjer so ji izprali želodec. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Nabavite si nove srečke drž. razredne loterije v podružnici Jutra v Celju.

Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočna opereta Orlov, in zvočna predgraja.

Iz Maribora

S seje mestnega sveta in upravnega odbora. Med drugimi so dobili gradbeno dovoljenja Friderika Prebilova za visokopratično stanovanjsko hišo v Thomovi ulici, inž. Božidar Culk in Jožica Kunčičeva za enonadstropno vilo v Turnerjevi ulici, tekstilna tovarna Doctor in drug za opalilnico, barvarno in manipulacijske prostore, tekstilna tovarna J. Hutter in drug dovoljenje za betoniranje Motharjeve ulice, Mariborska tekstilna tovarna pa za zgradbo ključavničarske delavnice. Uporabno dovoljenje za visokopratično stanovanjsko hišo pa je dobil Franc Ratej v Aljevi ulici.

V nedeljskem govoru g. generala Maistra, o katerem smo priobčili poročilo v ponedeljkovi izdaji »Jutra«, se je pri telefonskem sprejemanju zgodila pomota in se glasi zadnji stavek v tretjem odstavku tega govora takole: »Če bi teh ne bilo, kje bi bil danes naš Maribor, kje bi bilo slovensko Podravje?«

Zveza Maistrovih borcev izreka vsem društvom, ustanovam in posameznikom, ki so s svojo navzočnostjo ali kakorkoli pripomogli k tako veličastnemu poteku proslave petnajstletnice osvoboditve Maribora in njegovega zaledja, svojo najprisrčnejšo zahvalo.

Ljudska univerza. V petek 24. tega meseca bo predaval psihiatra poklicne posvetovalnice g. dr. M. Pregrad iz Zagreba o novi vedi: psihotehnik, ki se bavi s problemi pravilne izbire poklica. Predavanje bodo spremljali diapozitivi. Slika poklicna posvetovalnica se namerava ustanoviti tudi v Mariboru in je zato predavanje še prav posebno aktualno. V ponedeljek 27. t. m. bo predaval g. doktor Spilait o švedski. Tudi to predavanje bodo ponazarjale krasne skioptične slike.

Konec izpitnih predavanj. Predsednikom so se zaključila mojska izpitna predavanja sedmega tečaja, ki so se 9. tega meseca pričela v aranžmanu posvetovalnice obrtno pospeševalnega zavoda. Prišlo je iz 25 strok 91 udeležencev, od teh tri četrtine iz mesta. Obisk je znašal povprečno 80 udeležencev. Predavanja so absolutno vsi snov, izvedeni davčne predpise, v 20 urah. V prihodnjih dneh bodo še strokovna predavanja za mizarje in pekarske pomočnike. Pripravila se tudi tečaj za obrtno knjigovodstvo. Tudi iz Ptuj prihajajo vedno pogostejše želje po izpitnih predavanjih.

Skioptično predavanje Mariborskega zimske-sportnega podzaveza bo v soboto 25. t. m. ob 20. v kinu »Apola«. Predaval bo g. Gnidovec Antona, predsednik Ljubljanskega zimske-sportnega podzaveza.

Zračni napad na Maribor preložen. Zaradi goste megle, ki je včeraj pokrivala večji del dravske banovine, zlasti pa bivša mariborska oblast, se zračni napad na Celje in Maribor ni mogel izvršiti in je zato preložen na nedoločen čas.

Včerašnji živiliški trg je bil le srednje založen, precej je bilo edinele sadja, ki pa je zelo drago. Izpoda 8 Din ni mogoče dobiti niti najslabšega grozdja, hruške pa po kilogramu po 6 do 8 Din, jabolka pa po 4 do 6 Din. Na trgu za seno in slamo je bilo le 6 voz sena po 30 do 35 Din in 3 vozovi slame po 25 do 30 Din stot.

Nesreča ne počiva. V tokrat si je pri delu nevarno poškodoval desno roko v neki tukajšnji tovarni 40 letnik: predilec Josip Regal iz Nasipne ulice. Istega dne je padla po stopnicah 56 letna hišnica Ivana Črnčičeva iz Mlinske ulice in si zlomila levo roko. Oba ponesrečena se zdravita v bolnišnici.

godno zveni prvi stavek »Predloga k Hermanovemu turnirju z učinkovitim Hermanovim motivom, slikanem stvarnostnega razpoloženja in kontrapunktnim zaključku. Drugi stavek »V zračni kapeli« slika od vsega posvetovalnega odmaknjen po božno razpoloženje. Glavni motiv se v fuzirani obliki pojavlja sedaj v eni sedaj v drugi orkestrski skupini. Ta stavek se odlikuje po fini dinamiki, globokem občutju in nežnem nastrojenju. Višek suite je tretji stavek za rešetkami v »Friderikovem stolpu«, ki je moderno izveden in prepleten z bolestjo ter trpljenjem, slikanjem in kri. ki jetnikov. Zadnji stavek »Ponočno veselje« je v Gornjem Celju kontrastira s tretjim z veseljem, razbrzdanim razpoloženjem srednjeveških celjskih motogov. Divljanje, rajanje in vrikanje preide v originalno zasnovano kolo, s katerim se končno počiva zabava ob petju petlinov Ravn. K. Sanci in ustvaril krepko, zanimivo umetniško delo, ki očituje naderjane in rutiniranega muzika. Njegova snita je uspela in se dviga visoko nad povprečnost.

Simfonični koncert je uspel v vsakem oziru Orkester pod vodstvom ravn. Sanci na je pokazal plod resnega in intenzivnega umetniškega dela, na katero je Celje lahko zelo ponosno. V tem orkestru je jedro bodoče celjske filharmonije in zato ga je treba skrbno gojiti in z ljubeznijo podpirati.

R. Pečnik.

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

Gospodarstvo

Slovenski premogovniki v septembru

Pri zadržanem dvigavanju produkcije so premogovniki krili vse povečanje prodaje iz zalog. — Večja oddaja premoga železnicam v III. četrtletju.

Pričakovano povečanje produkcije slovenskih premogovnikov se v septembru ni uresničilo. Od letošnjega produkcijskega minimuma v juniju, ki je znašal 75.773 ton, se je produkcija slovenskih premogovnikov v juliju dvignila na 80.498, v avgustu na 92.375 ton, v septembru pa se je to dvigavanje ustavilo in je znašala produkcija le 91.296 ton. Zaustavitve sezonskega dvigavanja produkcije v septembru pa ni morda posledica morebitnega poslabšanja prilik pri prodaji premoga, kakaj prodaja premoga se je znatno dvignila. Tu je vzrok edino okoliščina, da so premogovniki v septembru krili nič manj kakor 14.100 ton iz obstoječih zalog, ki so na ta način padle od 155.494 na 141.394 ton, to je po lanskem višino.

Medtem, ko je bila letos produkcija v septembru za 9058 ton ali 9% manjša nego lani (letos 91.296 ton, lani 100.354 ton), pa je skupna oddaja premoga praktično dosegla lansko višino; znašala je (brez lastne porabe) 99.187 ton nasproti 99.759 tonam

	produkcija 1933.	ra nas
I. četrtletje	304.052	—
II. »	249.449	—
III. »	264.169	—
skupaj	817.670	—

Produkcija je znašala torej v prvih treh četrtletjih 817.670 ton nasproti 917.944 v istem razdobju lanskega leta. Manjša je bila produkcija pred vsem v prvem četrtletju in deloma tudi v drugem četrtletju, dočim je v tretjem četrtletju zaostajala za lanskim letom le za 8181 ton (3%). In to nazivlj zadržanemu sezonskemu dvigavanju v septembru. Pravilnejšo sliko dobimo, če primerjamo prodajo premoga. Ta je znašala v prvih 3 četrtletjih skupaj 734.143 ton (lani 794.970 ton) in je zaostajala v primeru za lanskim letom le za 60.827 ton (dočim je produkcija zaostala za 100.274 ton). V tretjem četrtletju opazamo celo, da je bila prodaja letos večja nego lani.

Ta razlika med gibanjem produkcije in prodaje izvira iz okoliščin, da so se lani od konca januarja do konca septembra zaloge povečale za 37.733 ton (od 104.986 na 142.719 ton), letos pa le za 3655 ton (od 137.739 na 141.394 ton).

Večja oddaja železnicam

Zboljšanje stanja glede prodaje premoga v tretjem četrtletju je pripisati predvsem okoliščini, da je bila v tem četrtletju oddaja premoga železnicam za 10.275 ton večja nego lani. To pa je posledica povečanja kvote slovenskih premogovnikov pri skupnih dobavah premoga železnicam od 20 na 25%, ki je bilo doseženo letos v aprilu po energičnem zavzemanju ministra dr. Kramerja. V količini železnicam oddanega premoga iz slovenskih premogovnikov je to povečanje kvote prišlo do izraza šele v tretjem letošnjem četrtletju, ker so železnice v drugem četrtletju naročale v celoti zelo malo premoga, tako da so dejansko oddane količine navzile povečanemu odstotku udeležbe nazadovale.

Oddaja premoga železnicam iz slovenskih premogovnikov se je v prvih treh letošnjih četrtletjih gibala takole (v tonah):

1933	razlika naspr. 1932
I. četrtletje	109.653 — 33.705
II. »	88.421 — 34.440
III. »	95.359 + 10.275

skupaj 283.433 — 57.870

Primanjkljaj v oddaji premoga železnicam, ki znaša v primeru z letom 1932. za

Gospodarske vesti

Pred novo konferenco gospodarskih zbornic. Kakor znano, je bila pretekli teden zaključena v Beogradu konferenca trgovsko-industrijskih zbornic vse države, ki je sklepala o enotnih predlogih za revizijo obrtnega zakona, o davčni praksi ter o trgovinski politiki. Za 11. december je sklicana nova konferenca, za katero sedaj zbornice zbirajo gradivo, predvsem o davčni obremenitvi po pridobitni, družbenem davku in zgradarstvu. Do prihodnje konference bo tudi izdelan načrt za medzbornično organizacijo, ki naj sodeluje pri pripravi in izvedbi delih za trgovinska pogajanja in načrt o razdelitvi dela v okviru te organizacije. Razdelitev se bo izvršila po oddelkih carinske carine.

Pred koncem dolarških eksperimentov. Zadnje dni se zgoščujejo vesti iz Amerike, po katerih namerava Roosevelt dolar nadalje razvrednotiti na 50% prejšnje zlate vrednosti (sedaj znaša razvrednotenje 41%), na kar bi se dolar na novi bazi, torej na polovični stari zlati vrednosti, stabiliziral. Zadnja poročila so v tem pogledu še konkretnjša in pravijo, da namerava Roosevelt izvesti stabilizacijo že od 1. januarja prihodnjega leta, torej pred sestankom kongresa. Baže se Roosevelt boji, da bi bilo težko pridobiti kongres za povratek k zlatu. Vim valutnim razmeram, zato ga boče se pred sestankom potaviti pred gotova dejstva. Poleg tega se opaja v ameriških višjih krogih precejšnja utrujenost glede eksperimentiranja in prodira tudi spoznanje, da politika valutnih eksperimentov ni primerna baza za doseg zboljšanja konjunkturalne in dviga cen. S tem v zvezi se naveda kot zanimiv simptom dejstvo, da je Roosevelt zaviral demisijsko finančnega strokovnjaka dr. Spragua, ki spada v krogu Rooseveltovih posvetovalcev k pristajam ideje stabiliziranja valute. Nadalje je zanimivo, da je predsedstveni odbor trgovskih zbornic Zedinjenih držav pozval vlado, da naj nemudoma izjavi pripravljenost za povratek k zlati valuti in za prenehanje eksperimentiranja.

Angleška paroplovna družba Royal Mail izkazuje izgubo od 2810 milijonov dinarjev. Družba Royal Mail je nedavno predložila bilanco za l. 1932, ki predstavlja končno etapo sanacije Družba Royal Mail, ki je znana iz afere lorda Klynsanta (le-ta je bil obsojen na eno leto ječe za radi objave nepravilnih podatkov o poslovanju družbe v nekem prospektu te družbe) je že lani dobila moratorij, da bi mogla najti pot k reorganizaciji. Obratovna nje družbenih paroplovnih linij je bilo med tem prenehanje na posebno novo družbo, tako da je družba Royal Mail postala le še »holding« družba. Sedaj je tako prenovljena Royal Mail razčistila svojo bi-

lanskem septembru. V septembru so premogovniki prodali železnicam 31.664 ton (v avgustu 32.753), od tega v dravski banovini 14.740 ton (15.320), brodarstvu so oddali 545 ton (880), industriji 49.600 ton (40.027), od tega v industriji v dravski banovini 25.700 ton (24.566), za hišno porabo 8060 ton (4521), raznim strankam 6410 ton (5009), izvozili pa so 2898 ton (1280), skupaj so prodali 99.187 ton (84.470); sami rudniki so porabili 4063 ton (4158); za deputate so oddali 1997 ton (1728), odpisali pa so od zaloga 148 ton (8).

V primeru z lanskim septembrom je bila prodaja železnicam skoro enaka (lani je znašala 31.555 ton). Prodaja industriji pa je bila letos za malenkost manjša (49.600 ton nasproti 51.756 ton lani).

Produkcija in oddaja v prvih treh četrtletjih

Produkcija slovenskih premogovnikov in prodaja sta se letos v prvih treh četrtletjih gibali takole (v tonah):

	prodaja 1933.	razlika naspr. 1932.
1. r. 1932.		
36.621	261.427	— 45.267
25.472	215.358	— 19.484
8.181	257.358	+ 3.924
100.274	734.143	— 60.827

prva tri četrtletja še vedno 57.870 ton, izvira torej le iz primanjkljajev prvih dveh četrtletij.

Del primanjkljaja, ki ga opazimo pri oddaji premoga železnicam, je kompenziran s povečano oddajo premoga industriji. V prvih treh četrtletjih t. l. so premogovniki dravske banovine oddali industriji 331.400 ton premoga, to je 12.329 ton več nego lani v istem razdobju. To povečanje pa odpade le na oddajo industriji v dravski banovini, dočim se je oddaja industriji izven dravske banovine skrčila. Premogovniki so namreč oddali (v tonah):

jan.-sept. 1932.	1933.	drav. ban. izven drav. ban.
1932.	198.324	120.747
1933.	214.553	116.847
	+ 16.229	— 3.900

Zaposleno delavstvo

Glede zaposlenosti delavstva nam kaže statistika nerazveseljivo sliko, kakaj število zaposlenih delavcev se je navzile povečanje produkcije od junija na september za preko 20% nadalje skrčilo. V juniju je bilo zaposlenih 5655 delavcev, v juliju 5665, v avgustu 5629, v septembru pa je 5411. Lani v septembru je bilo zaposlenih 6382 delavcev, torej za 971 več nego letos. Očitno stremijo premogovniki za tem, da svoj kader rudarjev še skrčijo in to skrčeno število delavcev bolje zaposlijo, s čemer pa le povečujejo brezposelnost. Od letošnjega januarja je bilo reduciranih že nad 1000 rudarjev.

Število nadnic (šintov) je ostalo približno na višini avgusta in je znašalo v septembru 117.603 (lani v septembru 133.808), izplačane mezde pa so se povečale od Din 5.347.000 v avgustu na Din 5.411.000 v septembru (lani v sept. 6.298.000 Din). Delavski zaslužki so letos v primeru z lanskim letom v večji meri nezadovoljni nego je nazadoval obseg produkcije, ki se je skrčila v prvih 9 mesecih za 11%, dočim so v tej dobi izplačane mezde padle za 19%. V prvih devetih mesecih tek. leta so delavci v premogovnikih prejeli na mesec 49.094.000, lani v istem razdobju pa 60.992.000 Din tako da so letos njihovi dohodki padli za 11,82% Din.

lano in je na novo ocenila vrednost udeležbe Skupaj je morala odpisati 11,7 milijona funtov, kar ustreza pri današnji vrednosti angleške valute ogromni vsoti 2810 milijonov dinarjev. Za odpis je družba uporabila vse rezerve (2,7 milijona funtov), ostanek izgube od 9 milijonov funtov pa je absorbiral vso delniško glavnico ki je znašala 8,8 milijona funtov, tako da so delničarji vse izgubili.

Dunajska državna železniška družba in Brodska tovarnica vagonov. Kakor znano, ima dunajska Staats-eisenbahngesellschaft (Steg) od l. 1927. znaten del delnice Brodske tovarnice vagonov in Srbek rudarsko - tovarniške industrijske družbe (Sartid). Na dunajski Steg pa je na drugi strani od leta 1931. v odločilni meri udeležena rumunska finančna skupina Malaksa - Titan. Kakor se da poročajo z Dunaja, namerava Steg ustanoviti v Monte Carlu posebno finančno družbo za upravljanje in za kontrolo inozemskih industrij, ki spadajo v koncern družbe Steg, torej tudi Brodske tovarnice in družbe Sartid Namen tega prenosa je, da se družba Steg izogne obdavčenju dohodkov od inozemskih udeležb od strani Avstrije, torej dvojnemu obdavčenju. Nova finančna družba ima v Monte Carlu zajamčeno davčno prostost. Tako naj v bodoče družba Steg kontrolira inozemska industrijska podjetja ki spadajo v njen koncern, preko nove družbe v Monte Carlu.

Prijave slajanja mošta. Kraljevska banka uprava dravske banovine opozarja vinske pridelovalce in obrtnike, ki so letos sladili svoje, odnosno kupljene vinske mošte na osnovi obsega dovoljenja slajanja po zakonu o vinu in po razpisu kraljevske banke uprave od 5. okt., da to nemudoma prijavijo pristojnemu kontrolnemu organu, in sicer s področja bivše ljubljanske oblasti kletarskemu nadzorniku v Ljubljani, s področja bivše mariborske oblasti pa pomočniku kletarskega nadzornika v Mariboru, lahko neposredno, ali pa po upravnem oblastvu dotičnega kraja »Prijave« je treba točno izpolniti in predložiti v dveh enakih izvodih po obrazcu A, ki je dodan pravilniku za izvrševanje zakona o vinu. To tiskovino je zaenkrat založila Mariborska tiskarna v Mariboru. Da se prihrani mnogo zamudnega prepisovanja, se priporoča, da tiskovino »Prijave slajanja mošta« po obrazcu A obine skupno naroči za sladilce na svojem področju proti naknadnemu plačilu neznatnih stroškov zanje od strani interesentov. Proti istim, ki so mošt sladili, a tega ne bi prijavili po zakonitih predpisih, se bo postopalo po zakonu.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke »Express« avtomobilski, motocikl, koleca, družba »o. z. v. Ljubljani, Vegova 8 (poravnalni upravnik dr. Boris

Bilo kuda KiKi svuda!

Furlan, odvetnik v Ljubljani, poravnalni narok pri okrožnem sodišču v Ljubljani 23. decembra, prijavni rok do 17. dec.).

— V trgovinski register se je vpisala nastopna tvrdka: Brandi in drugi, izdelovanje orgel in klavirjev v Mariboru (družabniki: Brandi Jos., Hannig Konrad, Friedl Izidor, vsi v Mariboru).

— Dobave. Strojni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 75 komadov gostil za krogičaste dienke ogrev. cevi. Direktorija državnega rudnika Kreka sprejema do 14. decembra ponudbe glede dobave 2000 komadov vžigalnikov za karbidne svetilke. Komanda pomorskega arzenala Titav sprejema do 22. decembra ponudbe glede dobave medenineaste pločvine, žice in raznih kovin. Dne 22. decembra se bo vršila pri direktoriji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu očetna licitacija glede dobave 1000 kubičnih metrov hrastovega jamskega lesa.

Borze

22. novebra.

Na zunanjih tržiščih je dolar danes nekoliko popustil in tudi pri nas je tečaj nazadoval. Nasprotno pa je funt nadalje v dvigavanju in se je pri nas povzpela že na 240,71 Din (srednji tečaj skupaj a premijo), dočim je n. pr. 2. t. m. notiral 230 Din. Avstrijski šilingi so se na ljubljanski borzi v privatnem kliringu znova dvignili in so bili zaključeni po 9,15 (v Zagrebu po 9,125, v Beogradu po 9,0750 in 9,00). Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 40, 41,50 in 42, v Beogradu pa po 40.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda obdržala doseženo višje tečaje in se je trgovala za kaso po 263, za december pa po 262, 263 in 263,50 (v Beogradu za kaso po 266 in 262, za december pa po 266,50 in 264). Promet je bil še v 7% investicijskem posojilu po 53, v 7% Blairvemu posojilu po 35,50 in v 6% begluških po 37 in 37,50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2305,96 — 2317,32, Berlin 1362,36 — 1373,16, Bruselj 796,63 do 800,57, Curih 1108,35 — 1113,85, London 186,53 — 188,13, Newyork 3419,37 — 3447,65, Pariz 232,85 — 234,97, Praga 169,84 — 170,70, Trst 301,18 — 303,58 (premijsa 28,5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9,15.

Zagreb. Amsterdam 2305,96 — 2317,32, Berlin 1362,36 — 1373,16, Bruselj 796,63 do 800,57, London 186,53 — 188,13, Milan 301,18 do 303,58, Newyork kabel 3441,39 — 3469,65, tek 3419,39 — 3447,65, Pariz 232,85 — 234,97, Praga 169,80 — 170,70, Curih 1108,35 do 1113,85.

Curih. Pariz 20.1975, London 16,86, Newyork 310,50, Bruselj 71,9250, Milan 27,2150, Madrid 91,40, Amsterdam 208,10, Berlin 123,10, Dunaj 57,30, Stockholm 86,90, Oslo 84,65, København 75,25, Praga 15,8250, Varšava 57,95, Bukarešta 3,06.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11,03, London 29,73, Milan 47,87, Newyork 51,04, Pariz 35,54, Praga 25,71, Curih 175,95, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efeti

Ljubljana. Vojna škoda 262 — 263, 7% investicijsko 51 — 53, 8% Blair 36 — 37, 7% Blair 33 — 35, 7% Drž. hipotekarna banka 45 — 47, 4% agrarne 26 — 27, 6% begluške 36 — 37.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 262 — 263, za december 263 — 264, 7% investicijsko 51,50 — 53, 4% agrarne 27 — 28,50, 7% Blair 35 — 36, 8% Blair 36,50 — 38, 7% Drž. hipotekarna banka 47 — 50, 6% begluške 36,50 — 37, bančne vrednote: Narodna banka 3790 d.m., Priv. agrarna banka 237 do 241; industrijske vrednote: Trbovlje 100 do 120.

Beograd. Vojna škoda 266, 262 zaklj., za december 266,50, 264 zaklj., 7% investicijsko 51 zaklj., 4% agrarne 28,50 zaklj., 6% begluške 37,30 — 37,50, 7% Blair 34,50 den., Priv. agrarna banka 246, 237 zaklj.

Dunaj. Državne železnice 15,70, Trbovlje 13,80, Alpine-Montan, 9,05.

Blagovna tržišča

LES.

+ Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendencja za les malčna. Zaključena sta bila 2 vagona neobrobjenih hrastovih lohov.

21TU

+ Chicago. 22. decembra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 87,75, za maj 91, za julij 90,625; koruza: za december 46,75, za maj 58,75, za julij 55,125; riž: za december 61, za maj 68,125.

+ Winnipeg. 22. novembra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 64,375, za maj 68,25, za julij 69,50.

+ Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendencja žito čvrsta. Zaključen 1 vagon pšenice in 1 vagon koruze. — Nudijo se (vse za »dovrnako« postaja, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlečiki tarifi): baška 79/80 kg 147,50 — 150; baranjska, 78/79 kg 145 do 147,50; sremska, 78/79 kg 145 — 147,50. — Kruza (po navadni tarifi): za november 130 — 132,50; nova umetno sušena 120 do 122,50; moka: baška »O« 255 — 260; banatska 265 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendencja omahujoča. Promet 93 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad in srednjebanatska 100 — 102; okolica Sombor 90 — 101; srednjebanatska 101 — 103; gornjebaška, baška potiska, ladja Bezej 103 — 105; baška ladja Titosa 104 — 106; gornjebanatska 98 — 100; slavonska 102 — 104; južnobanatska 95 — 97. Oves: baški, sremski in slavonski 51 — 53. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg 65 — 67. Kruza: baška, sremska 76 — 79; nova sušena 67 — 69; nova za december — januar 55 — 57,50; banatska 72 — 74; nova sušena 62 — 64; baška stara, ladja Titosa 81 — 88. Moka: baška in banatska: »

Iz življenja in sveta

Uganka van der Lubbe

Zanimivo mnenje holandskega jurista

Med poslušalci na procesu zoper poželjivec nemškega parlamenta opazi se ves čas starega gospoda s snežnobelimi lasmi. To je holandski sodnik de Jongh, bivši predsednik amsterdamskega sodišča, ki uživa v svoji domovini velik ugled kot strokovnjak za mladinsko kazensko pravo. K njemu, kot rojaku in strokovnjaku, je poslala »Neue Zürcher Zeitung« svojo poročevalca, da bi ga izprašal malo o zagotovitvi vloži, ki jo igra glavni obtožene Mar-
 tinus van der Lubbe na tem procesu.

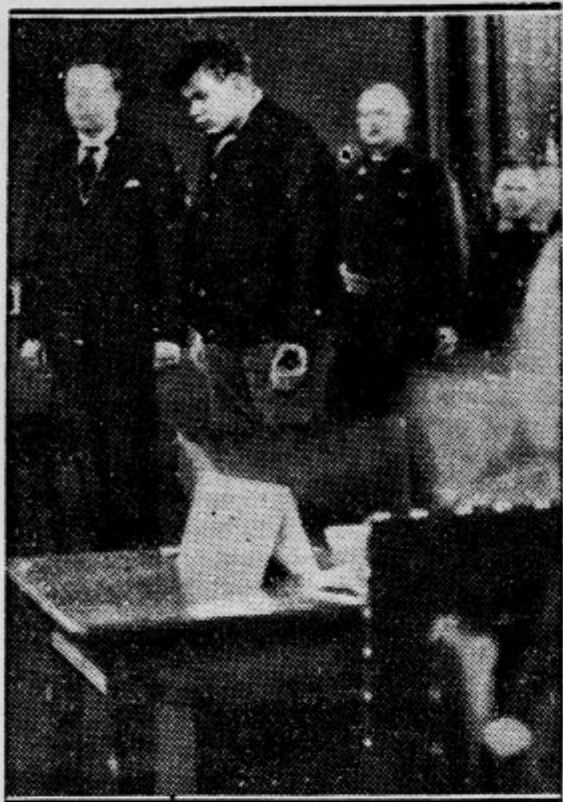
Da s tem obtožencem ni vse v redu, je dejal de Jongh, je vsakemu očito na prvi pogled. Morda se vede tako, kakor se vede, pod vplivom kakšne prave psihoze, morda pod hipnotičnim vplivom, morda pa tudi pod živčno depresijo, kar smatra de Jongh za najbolj verjetno. Žal mu pa nemško sodišče ni dovolilo, da bi ga obiskal in opazoval v njegovi celici, in sicer z izgovorom, da je van der Lubbe histerik, ki ga ne sme nihče potrditi v veri, da se ves svet zanima zanj. Natančna psihiatrična preiskava izven ječe pa ne bi utegnla rešiti samo njegove psihične zagonetke, temveč bi tudi koristila nemškemu interesu, ker bi odlomila ost nezaujemnim razlagam ali, kakor jim pravijo v Nemčiji, »obrekovanjem«, ki se širijo po inozemstvu.

Van der Lubbejevi dedni darovi so zelo neugodni. Mati je bila dobra ženska, oče pa postopaški krošnjak, ki so mu morali odtegniti pravico do izvajanja očetovske oblasti. Otroka je sedem let vzgajala družina očetove polsestre, ki je bila strogo verska in je ravnala z njim zelo dobro. Mali Martinus je bil živahen in dober deček, vse ga je imelo rado. Fotografija iz njegovega 15. leta pa ga kaže že bistveno izpremenjenega: poteze zaostalosti stopajo v ospredje. Njegova domnevna homoseksualnost pa gotovo ne zasluži toliko pozornosti, kolikor jo je posvetila temu vprašanju »Rjava knjiga«. To so stvari, ki se v neki dobi razvoja včasih pojavljajo, pa se dajo premagati.

Pač pa je imel deček v tem času nesrečo, ki je odločilno vplivala na njegovo nadaljnje življenje. Kot zidarskemu vajencu mu je neki razposlani tovariš poveznil na glavo vrečo z nagašenim apnom, ki mu je za stalno pokvarilo vid. Človeka spozna komaj na oddaljenost 1 m. Od tlej mu invalidno zavarovanje plačuje rento 7 gl tedensko, od katerih pa ne more živeti. Prirojena slabost in občutek manjvrednosti, ki se ga je lotil zaradi zmanjšane delovne sposobnosti, sta vodila odtlej njegovo pot nazvold. Začel se je vpraševati, kakšen pomen ima njegovo življenje, ko je tako sam in drugim ljudem v breme. Le malokomu je znano, da se je tedaj boril s samomorilnimi nameni. Nezadostna podpora ga je metala v dolgeve, ki so ga težili in pripravljali do tega, da je začel potovati na stroške dobrih ljudi po svetu, in sicer vedno za toliko časa, da so se z rento doma dolgovi poplačali. Tako je dobil veselje do potovanja.

Da bi izravnal svoje občutke manjvrednosti, ga je želelo po velikem dejanju. Že prej je imel v sebi nekaj častihlepa in veselja do rekordov (bi je n. pr. izboren plavac, ki se je hotel udeležiti tudi tekme za preplavanje Rokavskega preliva). Ho-

tel je tudi potovati okrog sveta. Iz podobnih razlogov je hotel postati komunistični agitator. Toda v političnih zadevah je bil premalo jase in preveč diletan. Kadar je na javnih shodih govoril, ga ni nihče razumel, kaj hoče. Zato ga v komunistični organizaciji niso mogli uporabiti, in to tem bolj, ker se ni hotel nikomur podrediti. Po-

Van der Lubbe

skusil je pri neki komunistični ločini, ki ne priznava vrhovne besede sovjetske Rusije. V resnici je bil popoln anarhist ali nihilist, ki ni pokoren nikomur. Prišel je tudi v manjši konflikt z oblastmi, ko je poškoval poslojce neke zavarovalnice.

Herostratsko dejanje požiga nemškega parlamenta spada po vsem v okvir njegovega prejšnjega razvoja. Lahko da je hotel vsaj enkrat igrati junaka. Težko pa se zdi de Jonghu verjetno, da bi se za ta požig pogajal po vseh pravilih in zavestno z narodnimi socialisti, kakor trdi »Rjava knjiga«. Kdo so bili njegovi pomagači, ne vemo, nješen občutek tvevanja mu ne daje, da bi jih izdal. Njegovo sedanje vedenje pa ne izvirja iz določene taktike, temveč je posledica njegovega duševnega poloma, ki ga je povzročilo več stvari: to, da se je dejanje v svojem končnem efektu izjalovilo in da vidi, kako nasprotniki zanjejo sado, dolgi zapor v mali celici ite.

Tako de Jongh. Priporočili bi še, da spada zadržanje van der Lubbeja še vedno tudi v okvir hude obtožbe proti hitlerjevski justici, o čemer smo pred nedavnimi poročili, namreč obtožbe, da van der Lubbeja v zaporu po določenem načrtu in z jasnim namenom zastruplja s skopolaminom. Njegov »duševni polom« ni potem nič drugega nego natančno dozriana omamljenost, zastrupljenost. Tudi to, da nemška justica ne dovoljuje inozemskim kapacitetam opazovati van der Lubbeja v celici in še bolj izven nje, v psihiatrični kliniki, spada sijajno v ta okvir.

Podržavljeni čudežni otrok

Neka vest agencije »United Press« poroča iz Moskve, da je sovjetska vlada iztaknila »čudežnega otroka« v osebi devetletnega Kolje Dimitrova, ga postavila pred posebno komisijo in ga potem podržavila. Na podlagi izjave proforskega kolegija, ki je izprašal Koljo, hoče vlada pospeševati Koljine zmožnosti.

Kolja Dimitrov je pred vsem matematik, poleg tega pa odlično obvlada tudi druge panoge, n. pr. zgodovino, književnost in sociologijo. Mnogostranost njegove nadarjenosti in zrelost njegovega duha, mu obetata sijajno bodočnost. Prof. Kristjanov se je celo povzpelo do trditve, da je Kolja Dimitrov drugi Pascal. Doslej je Kolja prečital Homerja in celo vrsto drugih klasikov v izvirniku in razpravlja o njih kakor kakšen specialist na univerzi.

Državljanska vojna na Kubi

Redne vladne čete čuvajo predsedniško palačo pred napadi vstajev

Ali bo Pariz uničen 1. 1936?

Naval nemških letal — Obraz leteče vojske — Francoska obramba — Kapitulacija Nemčije

V prostorni dvorani je okoli mize z zemljevidi zbrani štab zračne obrambe Francije: vojaški guverner Pariza, poveljnik topništva, poveljnik zračnih sil in njihovi pobočniki. Ob 4. uri zjutraj jim javlja zvočnik: »Iz Maubeugea javljajo izvidnice hrup motorjev, odaljujočih se proti jugu.«

Vsi pogledi se upro na zemljevid. Maubeuge! Meja je prekoračena, napad na Pariz se je začel! Enako vest so isti trenutek dobila poveljstva letališča v Bourgetu, poveljstvo privezanih balonov in poveljstva raznih važnih točk. Po vsem Parizu naenkrat ugasnejo vse luči, na križiščih pa se oglašajo zvočniki: »Alarm! Vsi v zaklon!« Polni dve minuti se počasi ponavljajo to opozorilo. Sirene se mečajo v ta klic, po vsem mestu drve stražniki na motociklih na svoja mesta. Na oknih se pojavljajo prestrašeni obrazi žensk. Kaj se godi? Nočejo verjeti prevemu pozivu, toda enakomerno ponavljana svara zvočnikov jih kmalu prepriča o resnosti trenutka. Vsak pograblja svojo masko in hiti v zaklonišče. Kakor pod mahljajem čarobne palice se je vse poskrilo in nad vlemestom je zakraljevala tema in tišina.

Ob četrta na 5. uro. V zaklon na bulvaru Malesherbes, 13 metrov pod zemljo, se je zateklo okoli 150 ljudi. Komaj so se za njimi zaprla težka železobetonska vrata. Zahrešči zvočnik: 4.20; znamenje za alarm je bilo danj prebivalstvu mest med severno mejo in Parizom, ker se bliža od Maubeugea naval nemških letal. Mi smo pripravljani. Prejeli smo prve vesti. Topništvo je sestrelilo nekoliko letal, zato se je napadalec dvignil višje in razredčil svoje vrste. Imamo zvezo s šestimi osrednjimi točkami obrambe, podajali bomo podrobno ves potek borbe.

4.35: Drugi val je najavljen ob 4.15, tretji pa je letel ob 4.30 nad Avesusom. Vsi trije so enako močni. Kaže, da nameravajo izvesti napad na Pariz v presledkih po en četrta ure v skupinah po 70 do 80 letal.

4.40: Neprijateljska letala zaradi preobteženosti in odpora naše obrambe ne bodo prej pred Parizom nego čez eno uro.

4.45: Ni dvoma, da so naše baterije že na nekoliko mestih razbile neprijateljske vrste. Iz Cateauja nam javljajo o zapaznem kolebanju skupin, ki lete nad mestom.

Zimske suknje

raglane, obleke, smokinge in večerne obleke za gospode v neprekosljivih kvalitetah najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

Za sport in lov

(Pariški vzorec) Majhna trendna kombinacija iz volne z bajaderskim puloverjem

Vremenski prerok umrl

Dunajski osrednji zavod za vremenslovje in geodinamiko sporoča, da je umrl v Raurisu 50letni vremenski prerok na Sonnenblichu Leonhard Winkler. Pokojnik je deloval zadnjih deset let na 3100 m visokem observatoriju, kjer je bil zlasti v zimskem času pogosto po cele tedne odrezan od ostalega sveta.

Leonhard Winkler je bil prvotno planinski vodnik in je kljub temu, da je hodil samo v ljud. šolo, bil mogočna opora vremenslovske vede zlasti za visoke Alpe. Zato obžaluje dunajski meteorološki postaja njegovo smrt, ker bo zdaj delo brez njega silno težko.

Prazno krsto so nesli v grob

V plzenski okolici je umrl neki član gasilnega društva. Po starem običaju so hoteli njegovi tovariši odnesti druga na pokopališče. V bolnišnici so jim izročili zabito krsto, ki se je zdela gasilcem nekoliko sumljiva zaradi premajhne teže. Na pokopališču so zaradi tega krsto odprli in ugotovili, da ni nikjer mrtlica. Pokojnika so namreč pozabili v mrtvašnici na mizi, tako da se njegov pogreb vršil prav za prav dvakrat.

NOBRO JE ČE VEŠ...

da so te dni v Bolgariji otvorili novo železniško progo Plovdiv — Karlovo. Otvoritev vlak, s katerim so se vozili odličniki, je vodil osebno kralj Boris, ki je imel v Karlovu z lokomotive na množico o pomenu nove proge nagovor;

da imajo v Budimpešti »mlečno vojno«, ki se je udeležujejo producenti mleka in mlekarne. Oblasti zahtevajo, da morajo mlekarice ustaviti dovoz mleka posameznikom, te pa nočejo odnehati in so zaradi tega zile na ulico 5000 l mleka; da prirede ruske emigrantske organizacije v Parizu v nedeljo, 26. t. m. slavnostno akademijo in pojedino na čast Nobelovemu nagradjencu Ivanu Buninu.

predreti naš obrambni pas. Dve letali sta bili sestreljeni na Elizejskih poljih. Na Montparnassu gori hiša, ki so jo zadelo bombe. Škoda se ne da presoditi. Fort Valérien poroča, da se tam bje silna neprijateljska skupina z našimi, ki so jo obkolili. Nemci odmetavajo bombe nad Argenteuilom in si prizadevajo uiti proti severu.

5.55: Iz Senlisja: Pet nemških letal leti v višini 3000 m z brzino 200 km na uro proti severovzhodu.

6: Ena nemška eskadra je vrgla vse bombe na gozdič v Vincennesu in na Narodni trg.

6.15: Pariški topovi ne streljajo več. V daljavi traja boj na zelo različnih krajih.

6.35: Bitka je končana. Boj je bil krut. Gotovo bomo morali objokovati težke izgube. V letalsko-kemični vojni, ki jo omikani narodi tako ostro obsojajo, so žrtve čisto žene, деца in starci. Toda nemški napad se je ponesrečil. Pariz niti od delot ni bil uničen. Jutri bomo videli, kaj poroče svet na to nemško početje. Vsa Francija naj ve, da so naše posadke v obmejnem utrbenem pasu na svojih mestih in čuvajo poverljive jim odseke naših meja.

Parižani, ki me poslušajo, naj ne odhajajo iz zaklonišč brez mask. Drže se naj točno ukrepov varnostne in zdravstvene službe, dokler se ne vzpostavi normalno življenje. Gre samo še za par ur prebivanja v zaklonih.

Drugi dan so objavili listi, da je nemški naskok na Pariz trjal 11.000 žrtov. ranjenih, zastrupljenih in mrtvih. Na raznih mestih je zgorelo 115 hiš, pri čemer ni všteta severovzhodna okolica, ki je bila najbolj prizadeta. Francija se je obrnila na Društvo narodov, medtem pa je vlada ukrenila vse potrebno, da prepreči napad nemške kopne vojske. Posadke v utrjenem pasu so bile pomnožene s 300.000 možmi.

Dne 16. julija javljajo časopisi, da so Belgija in države Male antante izjavile svojo solidarnost s Francijo. Po vsej Evropi je izbruhnila burja nejevolje zaradi »ahrbtnega nemškega napada na Francijo. Italijanska vlada je 17. julija odpoklicala svojega poslanika v Berlinu in Mussolini je zagotovil Franciji neomajno prijateljstvo Italije.

Končno je 18. julija admiral Foster, prvi lord britanske admiralitete, dal vsem ljudem ukaz, naj vzdržujejo polno paro, da pohite na pomoč Franciji, ako se pokaže potreba.

Nemčija ni dosegla uspeha z orožjem, ne bi bila pa kos gospodarski blokadi, ki ji je pretila. Ni ji preostajalo drugega, nego da se vda. Kapitularila je dne 30. julija, istega dne, ko se je selo Društvo narodov, da slavnostno ugotovi, kdo je bil napadalec!

Amerika izganja caristične emigrante

Ameriška in ruska vlada sta se sporazumeli glede izгона 600 ruskih carističnih emigrantov, ki rovarijo v Ameriki proti sedanji ruski vladi. V Washingtonu pričakujejo zdaj le še obliko, v kateri naj se ta izgon izvrši.

ANEKDOTA

K Maxu Slevogtu je prišel nekadašnji neki reporter in mu želel zastaviti 60 vprašanj. Slevogt si je že zapisana vprašanja v ljudno prebral, a je potem eksplodiral: »Dragi gospod, če bi hotel na vsa ta vprašanja res točno odgovoriti, potem ne bi postal slikar, ampak — reporter!«

VSAK DAN ENA

»Odhajate? Pevka je vendar odlična!« »Izvrstna! Toda spomnila me je na moj dogovor s zobnim zdravnikom!«

©Journal

Skrbi Nobelovega nagradjenca

Ivan Bunin, ki se je zdaj preselil iz Grasetta v Pariz, je pripovedoval svojim znancom, da je tisti dan, ko mu je bila prisojena Nobelova literarna nagrada, zelo rano vstal. Najprej je zmel v kuhinji kavo za zajtrk in ko je vrtel ključko pri mlinu, mu je prišlo na misel, da je med predlaganci za Nobelovo nagrado. To misel pa je kmalu pregnal.

Potem je sedel za mizo in pisal do 14. ure, nakar je šel v kino. Kmalu pa so poslali ponj v kinematograf, ker so ga bili medtem klicali iz Stockholma. Proga pa je bila tako slaba, da se prav za prav ni dalo razumeti za kaj gre. Nikomur ni bilo jasno, če so klicali Bunina zaradi čestitk ali zaradi obžalovanja, da ni prejel nagrade. Šele klic znanega stockholmskega dnevnika »Svenska Dagbladet« je prinesel pisatelju popolno jasnost.

Ni dolgo trajalo, pa so začele prihajati brzojavke. Ker pa je hiša, kjer stanuje Bunin v Grassetu, precej izven mesta, je bilo treba plačati prinašalca vsake brzojavke posebno donosno v znesku 5 frankov. Buninovi pa so imeli tako malo denarja, da se je začel pisatelj bati, da ne bodo mogli plačati vseh poštnih slov, ki bodo šli prišli v hišo. Skušal je torej pobeegniti, da bi se iznebil neprijetnih izdatkov. (Pravkar izšla številka tedenskega obzornika »Življenje in svet« priobčuje zanimiv članek o Ivanu Buninu s slikami.)

Kakšna naj bodo dekleta?

Tako piše stara pratika iz sredine prejšnjega stoletja:

Dekleta naj bodo kakor cvetke, čista in nežna — a spet ne kakor cvetke: metulje naj drže od sebe.

Dekleta naj bodo kakor hostije in naj čuvajo skrivnosti — a spet ne kakor hostije: naj ne prihajajo ljudem v usta.

Dekleta naj bodo kakor sonce, edinstvena — in vendar ne kakor sonce: zjutraj in zvečer naj ne zardevajo.

Dekleta naj bodo kakor luna, ki je vda na ljubezni — a spet ne kakor luna, ki roma vsak dan s prave poti.

Dekleta naj bodo kakor zvezde, tako vzvišene in vendar tako mile — a vendar ne kakor zvezde: ki pomežikujejo vsem ljudem.

Dekleta naj bodo kakor cerkev, ki vzbuja spoštovanje — a vendar ne kakor cerkev, ki vabi z vsemi zvonomi k češenju. Dekleta naj bodo kakor grozdi, polni sladkega soka — a spet ne kakor grozdi, ki jih obirajo veseli ptiči.

Lessingovi morilci v Nemčiji

Praški »Montagblatt« poroča, da je bila pri državnem tožilstvu v Hebu vložena ovadba, ki daje vpogled v beg znanih morilcev bivšega hannoverskega profesorja dr. Theodorja Lessinga, moža visoke naobrazbe.

Lessinga sta umorila nar. socialisti Ziska in Eckert, ki sta takoj po umoru pobežila iz Martijanskih Lazni na Bavarsko, kjer so ju ljudje videli čez nekoliko dni v družbi Hitlerjevih privrženecv. V Mitterteichu so nemški režimovci celo kupili morilcema vozovnice ter so ju spremili v Monakovo. Ziska in Eckert sta nato vstopila v službo rjavih oddelkov v bavarski prestolnici, kjer sta bila do zadnjega časa. V Monakovem živita še zdaj, seveda pod izmišljenim imenom in nemška vlada jima je podelila rajhovsko državljanstvo. Nemškim listom je vlada prepovedala čriniti eno samo besedico o morilcih, v Monakovem pa vedo vsi rjavi ljudje, koga skrivajo v svoji sredi.

Posebno pozornost so vladni krogi izkazali morilcema 9. novembra, ko so ju pripeljali na takratno proslavo v spremstvu prvih predstavnikov režima. Ker pa se v Monakovem zadnje čase preveč šušlja o navzočnosti Lessingovih morilcev, so režimovci sklenili, da ju za nekaj časa dirgajo drugam, kjer ju še ne poznajo.

Iz »tretjega carstva«

Tudi samice podvržene davku

V Berlinu je te dni govorila nar. soc. prvoboriteljica ga. Fikentscherjeva o nalogah sodobne nemške žene. Bavila se je v prvi vrsti s stališčem žene v narodnosocialistični državi. Zeni tretjega carstva ni treba, da bi se udeleževala politično. Mora se pa kljub temu vzgajati v političnem mišljenju in videti za sebe poklic v materinstvu, ki je pogoj za zdravo državo. V tretjem carstvu je žena čuvarka rase in borilka proti umazanosti in šundru. Na koncu je izjavila, da je treba uvesti za samske ženske prav takšen davek, kakor ga plačujejo samski moški, kajti žena mora storiti nasproti nar. soc. državi svojo dolžnost prav tako kakor moški.

Kratki lasje lahko ostanejo

Modna komisija nemških frizerk v Bremenju je izdala oklic, v katerem pravi, da ni nujno potrebno, da bi Nemke nosile dolge lase. Zanimivo je vedeti, da je ta zaključek potekel ne iz idealnih ozirov, ampak iz čisto poslovnih zaključkov, ki jih zahteva poklic frizerk zaradi eksistence njih obrti.

VSAKEMU OTROKU ENO

ali po dve teh knjig pa bo sreče in veselja za Miklavža in Božič v izobilju.

Razpošilja jih uprava „Jutra“ v Ljubljani. Dobijo pa se tudi v vseh podružnicah „Jutra“ in v vseh knjigarnah.

V zalogi so sledeče mladinske knjige:

Kralj Debeluh in sinko Debelinko. 1928. 120 slik.
Prigode porednega Bobča. 1929. 103 slik.
Skok, Cmok in Jokica. Spisala tetka Metka. 1929. 64 slik.
Janko in Stanko. Spisal G. Th. Rotman. 54 slik.
Prigode gospoda Kozamurnika. Spisal G. Th. Rotman. 1929. 149 slik.
Bratec Branko in sestra Mica. Spisal G. Th. Rotman. 100 slik.
Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkinsa. Priloga s 123 slikami. 1930.
Sambo in Joko. Spisal G. Th. Rotman. 140 slik.
Osel gospoda Kozamurnika. Spisal G. Th. Rotman. 82 slik.
Zgodba o Vrtismurču in Šilonoski. Spisal G. Th. Rotman. 110 slik.
Pri odjemu vseh 10 knjig Din 90.—, poština Din 7.—
Pri odjemu 6 knjig Din 60.—, poština Din 5.—
Pri odjemu 4 knjig Din 44.—, poština Din 3.—
Posamezna knjiga stane Din 12.—, poština Din 2.—
Borroughs: Tarzan, I. del, Din 20.—
Borroughs: Tarzan, II. del, Din 20.—
Podlipnik: Jelarjevi čuvaji. Din 16.—, Poština za vsako teh treh knjig Din 3.—

S P O R T

Mariborski Rapid v Ljubljani

Prihodnjo nedeljo se nadaljujejo prvenstvene tekme v poldnevni ligi. V tem redu so preostale še nekatere tekme, narkar bo prvenstvena sezona zaključena. Ob koncu sezone bomo imeli priliko videti v Ljubljani mariborskega Rapida, ki bo protivnik Hermesa.

Službene objave LNP

(Seja u. o. 15. novembra 1933.)

Prisotni gg. Rybač, Stanko, dr. Kōstl, Kuret, Novak, Logar, Jugovec, Pevalek, Kačar, Skalar, Kralj, Malo- vrh, Vospersnik in Drufovka. Odsotni gg. ravatelj šetina, Buljevič, Melicer (upr.), mž. Debelak, Dorčec in Petrič (neupravičeno).

Prošnja ZSK Hermesa št. 110 od 13. 11. se dostavi JNS. Potrjuje se prejem skic igršča in klubskih pravil KSK Krško, SK Drave (same skica), Diska (samo pravila) in Mure. Dopis v tej zadevi CSK št. 444 od 8. 11. t. l. se vzame na znanje. Pozivajo se klubi, da čimprej dopošljejo skice svojih igršč in po en izvod klubskih pravil. Z ozirom na dopis SK Svobode, vič, brez datuma se sporoča, da se prizna SK Zalogu znesek 80 Din. O tem se tem potom obvešča tudi SK Zalog. SK Reka bo na svoj dopis št. 129 od 8. 11. t. l. prejela pismen odgovor. Odobrijo se predložene pozicije ZSK Hermesa za zimski turnir. Dopis ZSK Hermesa št. 33 od 8. 11. t. l. se dostavi JNS.

Ker je zaradi službene premestitve v Maribor moral odločiti odborniško mesto v p. o. g. Brumen M., se v p. o. na njegovo mesto kooptira g. Metlar F. V zvezi s tem je rešen dopis SK Grafike št. 33 od 11. 10. t. l. Sm. klubu Logatec so se na njegov dopis od 5. 11. poslane informacije. Sporoča se SK Amaterju na njegov dopis od 6. 11., da se prošnji ni moglo ugoditi, ker to onemogočajo pravila odnosno kaz. p. JNS. V razpravo se je vzel dopis SK Retja št. 82 od 8. 11.

Opozarjajo se klubi na službene objave JNS v zagrebškem »Sportskem listu« od 10. t. m. — V razpravo se je vzel dopis SK Trbovlje št. 153 od 31. 10., nadalje zadeva incidentov pri prv. tekmi Sloga : Svoboda, Zagorje in nenastop SK Litje na prv. tekmi 29. 10. v Zagorju. SK Sloga naj javi izdatke potom OO Trbovlje, ki jih je imela ob priliki te neodigrane tekme. Enako se uvede postopanje zoper SK Laško zaradi nenastopa v tekmi proti Atletik SK dne 29. oktobra. Atletiki naj javijo potom OO Celje stroške, ki so jih imeli zaradi neodigrane prvenstvene tekme.

Opozarjajo se klubi, da pazijo na opremo svojih igralcev (ščitnike) v izogib težjih poškodb. Kjer se bo to zanemarilo, bo P. F. odklonil podporo.

Preda se OZKS ss. g. Ochs, ker ni vodil prv. tekme 5. 11. t. l. Kaznuje se SK Reka z globo 25 Din po čl. 46 K. p. JNS, ker ni oddala postavbe svojega moštva ob priliki prijateljske tekme dne 5. 11. s Hermesom B. — Do 24. t. m. mora Reka poslati LNP postavbo: SK Slogi v Ljubljani se sporoča na njen dopis od 2. 11., drugi odstavek, da je zadeva v obravnavi.

Opozarjajo se prizadeti klubi, da z igralci, ki jih je imensko priobčil p. o. LNP v »Jutru« od 19. 11. t. l. ne smejo igrati, počenči od 22. t. m., ker se smatrajo za neverificirane. Klubi, ki bi z njimi nastopili po tem datumu, bodo nosili posledice. — Tajnik I.

Službeno iz LNP. Danes seja k. o. ob 18.30 v tajništvo »neboštinski«. Ob 20. se vabi na seja g. Žitnik Luce (Ilirija). Ob 20.15 se naprošajo gg. Saneč S., Drufovka, Čamerik, Buljevič Dinko, da se udeležijo seje.

Sekcija Zbora nogometnih sodnikov. Seja upravnega odbora bo drevi ob 18.15 v »Evropi«.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 15. naprej strogo obvezen trening. Priti morajo Starec, Hasl, Bertoncelj I in II, Zemljak, Slamič, Boncelj, Šlamberger, Pišek II, Erman, Jež, Jug II, Petelin Zemljak mora priti po končanem delu na igršče. — Kolesarska sekcija vabi vse svoje člane in odbornike na sestanek danes ob 20. v prostorih Delavske zbornice. Obvezno morata priti tudi gospodar Dežman in Grabec.

Ljubljanski plavalni podsavez.

Prva redna seja upravnega odbora danes ob 18.30 v kavarni Evropa. Zaradi važnosti udeležba vseh odbornikov nujna.

SK Ilirija (lahkoatletška sekcija). Dre- vi ob 19. country trening iz zimskega kopališča. Vsi in točno. Jutri ob 20. v klubski sobi kavarne »Evrope« seja načelstva.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Pozivajo se na sestanek danes ob 19. pri Be- liču naslednji igralci: Nedog, Franetič, Mikluš, Lasič, Burja, Brodnik, Bracič, Močnik, Primar, Barducki, Martinšek, Sočan, Lorbek, Erlih, Ozebek, Loboda, Ferjan, Daneu, Škerjanc, Kovačič, Pre- šern, Kerpan, Ferhacič, Simič. Sestanek je za imenovane strogo obvezen zaradi prigrupacije in bodočih tekem, zato vsi polnoštevilno. — Ob 20. izredna seja sek- cijskega odbora istotam.

SK Jadran. Danes ob 20. uri članski se- stanek pri Sokliču. V nedeljo igramo v Domžalah s SK Domžale za brezposelnostni fond. Udeležba za vse člane strogo ob- vezna.

SK Mars. Danes članski sestanek ob 20. v gostilni »Starbeka« na Poljanski ce- sti. Pozivajo se vsi igralci, da se istega udeležijo zaradi nedeljske prvenstvene tek- me z Reko.

Iz življenja na deželi

Iz Tržiča

— Ustanovitev podružnice Narodne strokovne zveze. Po zadnjih volitvah v Delavsko zbornico so številke pokazale, da je število narodnega delavstva prav lepo. Zato je šla krajevna organizacija JNS takoj na delo in sklenila na svoji prvi po- volilni seji, da se ustanovi v Tržiču po- družnica NSZ, ki naj zbere razkropljene narodne delavce. Povabila je predsednika NSZ g. Juvana, ki je pretekli ponedeljek pred številno množico razvil program NSZ. Iz vrst delavcev, ki so posetili predava- nje, se je takoj izvolil pripravljalni odbor, kateremu naceleje g. Kristufek Slavko. Tajniške posle je prevzel g. Kurnik Matja- ja, blagajniške g. Kosnik Janko, v odbor pa je izvoljenih še 10 drugih delavcev. Po- slovne prostore ima pripravljalni odbor v občinski hiši, sobna vrata 4, in sprejema nove člane vsako nedeljo od 9 do 11. do- polne in vsak ponedeljek od 18 do 20. Mladi in agilni delavci so z vso vneto na delu in pripravi smo, da bo šla or- ganizacija skoro toliko članov, kolikor je bilo volilcev plave liste. Redni sestanki odbora do končne ustanovitve podružnice so vsako soboto od 18. do 20. To soboto nas obišče tajnik NSZ g. Kravos, da nam da nadaljnja navodila.

— Mestna občina dostavlja davčne pla- čilne naloge za zadnje četrteje. Med meščani so vzbudili precej pozornosti ne toliko zaradi davkov samih kakor zato, ker se je ugotovilo že več pomot knjiženja v škodo davkoplačevalcev. Davčna uprava v Kranju ima dela čez glavo pa je razumljivo, da se pripete tudi lahko pomote, ki pa napravijo prav dosti nepotrebnih potov.

— Katehet Zakrajšek Viktor je od mini- strstva prosvete razrešen poučevanja na drž. osnovni in meščanski šoli v Tržiču. Kdo bo njegov naslednik? še ni znano.

— Nesreča v tovarni. Orodlarja trži- škkih gasilcev g. Dečmana je doletela huda nezgoda. Na stroju je zbil pete, pa ga je stroj zagrabil s tako silo, da mu je zmečkal sredinec in prstanec leve.

Iz Zagorja

— Odsek ZKD v Zagorju. V soboto 25. t. m. ob 20. bo v Sokolskem domu pre- daval pod okriljem ZKD odlični preoava- telj g. dr. Bajič Stojan o sodobni Nemčiji. Predavanja bodo spremljale lepe skioptič- ne slike.

Iz Trbovelj

— JNS in NSZ bosta imeli v soboto 25. t. m. ob 16. v Sokolskem domu skupni članski sestanek, na katerem se bo raz- pravljalo o internih zadevah obeh orga- nizacij.

— Motnje v radiu. Posestniki radijskih aparatov se pritožujejo, da so v aparatih stalno motnje, ki onemogočajo posluša- nje. Posebno se pritožujejo prebivalci stare bolnišnice. Nedvomno je, da nastaja le to motnje, ker se poslužujejo neki brezobzirneži raznih aparatov na električ-

Papir je potrpežljiv,

prenese priporočila in pohvale vsake vrste, nabava radio-čevl pa je združena s troški, ki jih je treba opraviti. Ena ali morda več radio-čevl bi morala pomladiti Vaš ra- dio-prejemnik, da postane selektiven in da- je točno in čisto reprodukcijo. Nabava no- vih radio-čevl Vam mora v današnjih tež- kih gospodarskih razmerah na vse zadnje tudi priležiti kupnino za nov radio-aparat. Nikar torej ne verujte vsaki tiskani rekla- mi, marveč zahtevajte pri svojem radio- trgovcu za poskus izmeno dosluženih radio- čevl v svojem aparatu in prepričajte se sa- mi! Zahtevajte poskusno opremo Vašega aparata s Triotron-čevli, ki imajo čudež- no moč, da pomladi radio-aparat. Svojem usesom in svojem okusu boste pa lahko verovali! Triotron-čevl se izdelujejo na pod- lagi dolgotrajnega preizkušnega labora- torijskega dela in v najbolj modernih tovar- niških napravah. Pri konstrukciji poedinih tipov se posebno upoštevata to, da nova Tri- ottron-čevl ne zamenjamo samo Vaše stare žar- nice v njeni prvotni kakovosti, marveč jo kvalitativno daleko nadkrijemo. Zahtevajte pri svojem trgovcu za radio-aparate novi cenik Triotron-čevl XI-33 s karakteristi- ko in s praktično tabelo uspešnosti z drugimi fabrikati, ki Vas bo na mah prepričala o potrebi nabave tipa Triotron. Ako Vaš trgovec slučajno ne bi imel teh cenikov, obrnite se na generalnega zastopnika F. L. Rosenfelda, Beograd, Topličin venec 7.

no strujo, in to prav v času, ko bi posest- niki radijskih aparatov radi poslušali. V tem oziru je treba nekaj ukreniti, ker na- ma sicer smisla plačevati visoke pristoj- bine za radijske aparate.

Iz Kočevja

kč— Ljudska univerza Kočevje priredi pod okriljem ZKD 26. t. m. ob 11. preda- vanje o potovanju v Maroko v hoteiu »Trstue«. Predavanje bo spremljal film Predaval bo g. dr. Reja Oskar.

Iz Konjic

nj— Oseba vest. Pri tukajšnjem sre- skem sodišču je nastopil službo sodnik g. dr. Leon Berlic, dosedaj v službi pri okro- žnem sodišču v Mariboru. — Mesto tajnika pri sreškem mestnem odboru je zasedel te dni g. Blasin Roman, dosedaj v službi v Mariboru.

nj— Občni zbor strelske družine v Konjicah bo v četrtek 7. decembra ob 20. v dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu bo tudi izpredmaba pravlj

Iz Ptuja

j— Vodnikove knjige so prispale v Ptuj in jih dobijo člani pri poverjeniku g. Ogo- relcu, ravnatelju pletarne. Člani pa se ob enem prosijo, da istočasno vplačajo cla- narino za prihodnje leto, s čimer zelo olajšajo poverjeniku delo.

j— Predavanje o vojnihi plinih. V pe- tek 24. t. m. bo v oficirski čitalnici v Ptu- ju pod okriljem RK strokovno predavanje o zaščiti pred vojnimi plini v primeru a- vraznih napadov iz zraka. Predavanje ima namen poučiti javnost o obrambnih sred- stvih. Pridite!

GOLNIK. ZKD priredi 27. t. m. ob pol 17. v zdravilišči predavanje o Dalmaciji, in Južni Srbiji. Predaval bo g. Vekoslav Bučar.

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče vpi- zori v soboto, 25. t. m. ob 8. zvečer in v nedeljo 26. t. m. ob pol 4. popoldan tride- jansko kmečko burko »Maksel«, ki prika- zuje raznansko smešne zadrege in nerodne prilike vaških močitev v borbi proti va- škemu lovcu, ki se ženi pri županovi hčer- ki. — Igra zbujala neprestan smeh s svojimi burkastimi situacijami! Burka je prevedena iz nemščine ter je bila na Dunaju vpi- zorjena preko tristolet, ter so ljudje do- besedno prekrizali, precepčali in prekrho- tali vsa tri dejanja. Opozarjamo, da se to pot vrši prva predstava v soboto, po- novi pa se takoj drugi dan v nedeljo!

RUSE. Trdka Doctor in drug v Mari- boru je podarila gledališkemu odseku So- kola v Rušah večjo množico blaga za od- sko opremo, zakar izreka gledališki odsek trdki najtoplejšo zahvalo.

SOSTANI. Šostanjska gasilska župa, ki je bila prav delavna, preneha obstajati, in se vrne po triletnem obstoju spet v mati- no župo slovenjegraško.

Čitajte tedensko revijo
„ŽIVLJENJE IN SVET“

Vloge velebank kupujemo in prodajamo

takoj proti gotovini. Naročila z dežele iz- vršujemo najkulant- nejše. Kompas, Zagreb, Strossmajerjev trg 8
12048

Pomoč

v vseh zadevah nud
»Jutrove« mali ogla- snik.

ZA NEGO ROK

Je fais blanc

Je fais blanc je tiska krema in limonovnega aoka. — Kadar umivate roke, jih je treba, pred- no se posuše, nadržati s to kremo, pa postanejo zelo fine, mehke in bele. Ta krema za roke je neobhodno potrebna vsaki ženi. 1 tuba 10 Din.

Enadol milnat pesek.

Ako so roke hrapave in grobe, se upo- rablja nametno mila in milni prah, ki izredno glad in mehka roko. Zelo kositno tudi za pranje obraza, ker odpravi sojede. — 1 škatlica 8 Din.

Zoper rdečice rok in ozeblin
se uporablja kafein del CETACEUM. Edestveno in nenadkrljivo sredstvo, ki deluje takoj, ker obkukuje zelo uspešno zaradi svojih sestavin. — 1 komad 10 Din.

Zahtevajte v drogerijah ali pišite na: NOBILIOR parfumerijo, Zagreb, Illica 34.

Sokol

Sokol Dobrava-Podnart. Pod okriljem ZKD bo 26. t. m. ob 10. predavanje o nalezljivih boleznih. Predaval bo zdravnik Higijenskega zavoda g. dr. Bonač.

Sokol Tržič. ZKD priredi 25. t. m. ob 15. v Sokolskem domu predavanje o Japonski s slikami. Predaval bo g. Kravos.

Sokol Polje. Dne 25. t. m. ob 20. bo pod okriljem ZKD predavanje g. dr. Josipa Mi- helaka o vzrokih brezposelnosti pri nas in drugod. Vabimo!

Sokol Brezovica. Dne 24. t. m. ob 20. bo pod okriljem ZKD predavanje o mlekarc- stvu in gospodinjah. Predaval bo g. Fran Pavlica.

Sokol Moste. Pod okriljem ZKD bo 24. t. m. ob 20. v kinu predavanje o potovanju v Maroko. Predavanje bo spremljano s fil- mom. Predaval bo g. dr. Reja Oskar. Po predavanju se bodo predvajali kulturni fil- mi. Vstop prost!

Sokol v Brezicah. Obstoječim odsekom Sokola se je pridružil še moški pevski zbor pod vodstvom br. Kobala. Zbor ima redne vaje vsak torek od 20. dalje v risalnici me- ščanske šole. Sedanjí zbor bi se še lahko pomnožil za nekaj pevcev, kakršnih v Bre- žicah ne manjka. Pridite! Pripravljamo se na proslavo 1. decembra. Miklavž bo tudi obdaroval naše male Sokoliče. Prosvetni odbor je priredil idejni društveni tečaj za nove člane. Posebno se nam je pa pripra- viti za našo tridesetletnico v prihodnjem letu, ki bo združena z okrožnim izletom. Bratje in sestre, lotite se že zdaj dela, da bo prireditev čim lečša!

Sestanek sokolskih delavcev iz dravin- skega sokolskega okrožja bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 9. v sejni sobi Narodnega do- ma v Korjicah. Na sestanku se bodo obra- navale važne zadeve. Vabljeni so vsi stare- šine, načelniki, načelnice in prosvetarji.

Sokolsko društvo Rateče-Planica je pri- redilo v nedeljo 19. t. m. dobro uspešno dra- matsko predstavo »Mlinar in njegova hči«. Udeležba je bila zelo lepa in tudi iz sosed- njih krajev smo opazili več uglednih oseh. Igralci so vsi častno rešili svoje naloge in tako je bil uspeh popoln. 1. decembra pri- redi društvo s šolsko mladino proslavo 15- letnice zedinjenja s prestrim sporedom. 5. decembra bo Miklavžev večer z mladinsko igro. Obdarovana bo vsa mladina. Dramat- ski odsek namerava v letošnji sezoni prire- diti več predstav, predavanj in sličnih pri- reditev.

Sokol v Voljniku se gibljejo tudi dušev- no, ne le kar telesno. O tem nas je pri- jetno prepričala uprizoritev Schönerherjeve komedije »Zemlja« 19. t. m. Preko vsega

VSAK GOSTILNICA IN RESTAVRATER

postrezi s pristnim

BERMET-VINOM

Dobi ga že v sodčkih od 50 l naprej pri MARINKOV, SREMSKI KARLOVCI Najizvirnejše zdravilno vino z Fruške gore

Vsak naročnik „JUTRA“ je zavarovan za 10.000 Din!

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

— je zavarovan —
— za 10.000 Din! —

P. H.

Življenje — film

Roman

»Velja. Pojdiva v 'Trocadéro', tam je prijazno. Jack Hilton igra s svojimi jazzovci. Zabaval se boš.«

»Nu prav. Na pot.«

★

Velik, eleganten, okrogel prostor. Stene so do stropa obložene z dragocenim lesom. Izvirna stenska in stropna osvetljava razliva pridušeno svetlobo, preproge malone požirajo glas korakov.

Godba igra burno rumbo, najnovejšo pridobitev plesne umetnosti. Črnec s široko odprtimi usti bleja bedasto besedilo.

Ti godci znajo svojo reč. Igrajo, da ti kar kri drhti v žilah, da pozabljaš, kaj je bilo včeraj in kaj bo jutri, in se zavedaš samo ommame, opojne sedanjosti.

Elegantni kavalirji s svetlimi prečami se željno smehljajo, in svetlo napudrane, golovrate dame, ki nikoli ne veš, iz katerega sveta prihajajo, se z rdečimi ustnicami tiho smejejo gospodom v vprašujoče obraze. Neizgovorjene besede plavajo v zraku, ki je poln sladkega parfuma. Biserni zobje žensk se leskečejo, drobne bele roke malomarno prijemljejo za stebelca brušenih šampanjskih čaš, briljantni prstani se iskrijo. Mehki, nežni zrak v tem prostoru ščemi človeka v živce in zavija čute v rahlo pijanost.

Milkovič in Berger sedeta v oknjak, ki se je pravkar izpraznil. »Čedno,« dé Berger. »Kakor v vseh barah na svetu.«

Na srednjem plesišču se giblje nekaj dvojic. Natarak pride, se

33

vdano prikloni, našteje najzlahtnejša vina. Prijatelja naročita, pijeta, se živahno razgovarjata in gledata okoli sebe.

»Poglej, Peter, tistole vitko, blede, črnolase lepotic,« reče Berger tiho.

Njegov pogled meri na mizo ob vhodu.

Crna Yvonne!

Nobeden izmed njiju ne sluti, da ju je sledila. Nocoj je tretji večer po njenem svarilu. Od tistih dob skrivaj zasleduje Milkoviča, vsa iz uma od svojega strahu za Sokolova in svoje strasti do njega.

Ce je Mihajlov prestrašopeten — pha, ona se upa! Jutri bi utegnulo biti prepoznano.

»Bolna lepota,« dé Milkovič, ne vedoč, kdo je.

Yvonne je na pogled prava grande dame. Vse te tri večere se je napravila v veliko toaleto.

Milkovičeva dobra vola se razvija, vino mu gre v slast — in nocoj je nocoj!

Pravkar igra godba spet na ples.

Olga Nikolajevna, morda zdajle sanjaš o meni!

O najinem jutrišnjem svidenju. Ali jutri — oh, kaj vse se utegne jutri zgoditi! Jutri se bodo spet trklale krogle. Kakor takrat v kazuinu — rouge et noir! Nate mislim, Olga Nikolajevna, ljubim te, in če zdajle zaplešem, si bom predstavljal, da si ti tista, ki jo stiskam k sebi.

In vstane. Pokima Bergerju.

»Plesat pojdem. S kom? Z blede krasotico.«

Krene k njej in se prikloni. Yvonne mu obsloni v naročju. Ob ritmu godbe splavata z drugimi dvojicami vred po parketu.

Cudi se ji, kako lahko pleše. Komaj da jo čuti v rokah. Ko gleda nizdol, v njene oči, ga plaši njihova temina.

Počasi zakrene spet proti njeni mizi, kakor da je utrujen. Ta trenutke sta nekoliko v stran od drugih dvojic.

In zdajci mu plesalka odtegne roko. Milkovič misli, da hoče tudi sama nehati. A tisti mah vidi, kako se nekaj zablisne. Strme zagleda v njeni drobni ženski roki bodalce.

Tedaj jo zagradi za roko.

Kakor bi trenil, mu je glava jasna.

Rahel, bolesten jek.

In že stojita in gledata drug drugemu v oči.

»Vi ste —«

»Oh —«

Bodalce pada na tla. Nikogar ni blizu. Dogodek se je odigral po bliskovo, poln strašnega razburjenja.

»Vi ste napisali tisti listek —«

Milkovič ji zastavi v blede obraz.

»Da,« zavpije ona. Godba zagrne njen glas. Tu je tako in tako vse omamljeno.

»Tretji — dan —«

Vročta togota zakipi v njem. Kdo je ta ženska? A že se mu s čudovito spretnostjo izmuzne iz rok, steče k vratom in izgine za vhodno zaveso, še preden mu je jasno, kaj naj stori.

Drži se! Drži se!

Obrne se, sam čuteč, da mora biti zelo blede. Drugi še vedno plešejo. Menda ni nihče ničesar opazil.

»Ali ti ni dobro?« vpraša Berger, ko se vrne k njemu.

»Utrujen sem,« odvrne Milkovič, »dajva, pojdiva domov.«

Olga Nikolajevna to noč skoraj ni zatislila očesa. S koprnjenjem čaka jutro. Pri belem dnevu so vse reči prijaznejše, in solnce preganja tudi duhovne sence.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglas trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama,« »Auto-moto,« »Kapital,« »V najem,« »Posest,« »Lokal,« »Stanovanje,« »Stroj,« »Vrednote,« »Informacije,« »Živali,« »Obrite in« »Lese ter pod rubrikama »Trgovski potniki in« »Zasluge,« če se z oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče službo ali službe, plača se

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znakah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem z naročilom.

Zasluge

Kdo išče službo, plača se vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 5 Din. — Kdor išče zasluge, plača se vsako besedo 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (3)

Vsako prepisovanje

na stroji prevajanje na dan. Naslov pustiti v oglašniku »Jutra.« 4130-3

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifro 5 Din. Dajanje naslova ali šifro plača vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Francoščina

in latinščino poučuje goita. Naslov v oglašniku »Jutra.« 4263-4

Esperanto

S poukom esperanta se prične v soboto 25. t. m. ob 19. uri na Vodenjski cesti, prištevajo, levo. Sprejeto se je novi član. — Vsek naj prinese esperantsko slovarico. 4260-4

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (1)

K otroku

(dvoletnemu) iščem izobraženo, zdravo, redoljubno in pridno gospodinjico, ki bi opravljala vsa k otroku potrebna dela. Kot pranje, likanje, pospravljanje, vseh vrst neotatnost. Ponudbe s sliko samo prvo vrstni mož pod šifro »Ljubljana otrok« na oglašni oddelku »Jutra.« 4258-1

Brivskega

pomočnika z znanjem nemške, volašine, pravne, prevajalske, v kuhinji, stricijah, sprejem takoj. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« 4257-4

Lahko, stalno službo

dobi možki ali ženske, ki proti jamestvu poudarjajo 8000—10.000.— Dopolne na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Lahko stalna služba.« 4254-1

Samostojno

pomočnico sprejme prevrateno eson v Ljubljani v stalno službo. Naslov v oglašniku »Jutra.« 4264-1

G. Th. Rotman:

Bili. Bobilev sin

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Bili je cvilel in pihalje odkuril; v zadnjem trenutku je hitro pobral vrh, in je ležala na tleh, in jo vzel s seboj. Ves besen je mlinar v druge ustrelil za njim. Ves uspeh je bil ta, da je zdrobil zadnja jabolka, ki so še bila na drevesu!

Pek, pomočnika

mladega, ki bi raznalal tudi pecivo, sprejme parna pekarna Praprotnik. Josenice, Gorenjsko. 42616-1

Delavca

spretna in mlačiva — za sporno delo.

Kolarja in sedlarja

sprejme takoj Sportna delavnica, Vinarje. St. Vid. 4266-1

Spretno pletiljo

s svojim strojem, šiviljo, vdovo-gradsko, iščem prejem, ali tudi za pomoč v trgovini na delu. Potrebno nekaj gotovine. — Naslov pove oglašni oddelku »Jutra.« 42620-1

Boljše dekle

ki ima veselje do trgovine, s kaveljo 3000—4000 Din v gotovini, dobi stalno mesto z vso opremo v hiši. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Solidna.« 42654-1

Prodajalka

s 5000 Din kavelje v gotovini, dobi takoj službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Solidna.« 42654-1

Spretno šiviljo

in pletiljo sprejme takoj. Vstopiti v cesti št. 36. 42667-1

Vajenci ke

Vajenca sprejme špecijska trgovina Stum, Celovška cesta. 42638-44

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali šifro 5 Din. — Kdor sprejema potnika, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (5)

Zastupnika

za Ljubljano in okolico, solidno, vredno, v kuhinji, stricijah, sprejem takoj. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« 4257-4

Za patentiran

predmet ki se potrebuje v vsaki gospodinjstvi, se išče za iznajdbu za vse vrste kraje, kjer eveti elektrika. — Zelo dober zaslugek. Vstopale se bodo samo dobre moči. Ponudbe anonimno zavodu Hisko Sex, Maribor, pod »Zastopnik.« 42614-5

Perje

gošje (bohano) kg 36 Din, purje (bohano) kg 26 Din, bel p u h kg po 100 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (6)

Gospodje frizerji!

najnovejši aparate za trajno ondulacijo in posušanje las za »Flachwiking«. Jug. patent, naj. dajemo metrom v na obroke. B. E. G. grad. aparata za trajno ondulacijo. Zagreb. Ulica 142. 42595-6

Mestna žaga

in Ptuju je znatno znižala cene žagarni ter se toplo priporoča za naročilo. 42617-6

Posteljne mreže

izdeluje in popravlja najceneje Alojz Andrić, Ko meškega ulica 34. 42651-6

Perzijska preproga

velika, poceni prodaja. — Ogledati med 2. in 3. uro na Kralja Petra trgu 8/III. leeno. 42676-6

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (10)

Dvoton. Chevrolet takoj ugodno prodaja Simon Pirc, Podnart. 42494-10

Petsedež. limuzino pod ugodnimi pogoji prodamo ali zamenjamo za manjši dvosedalni voz — pripraven za obrt. Beršnikov trg 1. 42639-10

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (2)

Šofer - mehanik

ključavničar, klepar, vešč vsake druge dela kot asistent voja, zanesljiv in previden, zmožen kavelje 50.000 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (7)

Mesto inkasanta

iščem. — Imam prefrakto prakso. Grem tudi kot sluga, portir, nočni čuvaj, agent na razpisovno in sicer predmet, ker imam v tem 10 let prakse v inozemstvu. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Vestene.« 42624-2

Trg. pomočnica

mlajša, želi službo v trgovini mešane blaga. Zmožna je tudi samostojnega vodstva. Na zahtev polno lahko tudi nekaj kavelje. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Agilna.« 42642-2

Boljše dekle

mlado in simpatično, agilno, išče kuhinjsko zaposlenje v kavarni, mlekarini, ali kot začeta natakarica. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra.« 42652-2

Dekle

enako in pošteno, vajeno kuha ter pospravlja lepih sob, s znanjem nemške, šine, šine službo. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod šifro »Pridno in zmožno.« 42674-2

Mesto hišnika

ali portirja iščem. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra.« pod »Takoj oddelku.« 42675-2

Prodaj

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (6)

Perje

gošje (bohano) kg 36 Din, purje (bohano) kg 26 Din, bel p u h kg po 100 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (6)

Gospodje frizerji!

najnovejši aparate za trajno ondulacijo in posušanje las za »Flachwiking«. Jug. patent, naj. dajemo metrom v na obroke. B. E. G. grad. aparata za trajno ondulacijo. Zagreb. Ulica 142. 42595-6

Mestna žaga

in Ptuju je znatno znižala cene žagarni ter se toplo priporoča za naročilo. 42617-6

Posteljne mreže

izdeluje in popravlja najceneje Alojz Andrić, Ko meškega ulica 34. 42651-6

Perzijska preproga

velika, poceni prodaja. — Ogledati med 2. in 3. uro na Kralja Petra trgu 8/III. leeno. 42676-6

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (10)

Dvoton. Chevrolet

takoj ugodno prodaja Simon Pirc, Podnart. 42494-10

Petsedež. limuzino

pod ugodnimi pogoji prodamo ali zamenjamo za manjši dvosedalni voz — pripraven za obrt. Beršnikov trg 1. 42639-10

Motor

na pogon s pumpekim oljem 20—25 ka. 26 rabljen, ter motor na pogon na sesalni plin 10—12 ka. 26 rabljen, vendar obo v dobrem stanju. poceni prodaja Čeh Franc, trgovina s mehanim blagom v Murski Soboti. 42567-10

Avto Ford

type 1931. zaprt, pripravljen za potnike (Lieferungswagen), v dobrem stanju prodaja Berger, hotel Metropol. Zgledati se je med 7. in 14.9. 1. in 12.3. ali 5. in 8. uro. 42567-10

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (7)

Enonadstropno vi

z vrhom, ob tekoči vodi v Bohinjski Bistrici prodaja dr. Josip Petric, Bohinjska Bistrica. 42490-20

Posestvo

v lepi legi ob cesti, 30 johor, z gospodarskim poslopjem, pol ure od poenice prodaja za 100.000 Din. Informacije daj M. H. a. Divjak, Biana. 42491-20

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifro pa 5 Din. (9)

Radio aparate

v strokovno popravilo sprejema H. Suttner, Ljubljana, Aleksandrova